پاسخ
به ۳۰۰ پرسش از احکام

آیت الله العظمی صافی

بسم الله الرحمن الرحیم

پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام

نویسنده:

آیت الله شیخ لطف اللّه صافی گلپایگانی

ناشر چاپی:

مسجد مقدس جمکران

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام

مشخصات کتاب

سرشناسه : صافی گلپایگانی، لطف اللّه، ۱۲۹۷ .

عنوان و نام پدیدآور : پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام / لطف اللّه صافی گلپایگانی .

مشخصات نشر : قم: مسجد مقدّس جمکران ، ۱۳۹۰ .

مشخصات ظاهری : ۹۶ ص

شابک : ۳ ۳۱۷ ۹۷۳ ۹۶۴ ۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیپا

یادداشت : کتاب حاضر در سال های مختلف توسط ناشران متفاوت منتشر شده است.

موضوع : فقه جعفری رساله عملیه پرسش ها و پاسخ ها

موضوع : فقه جعفری رساله عملیه

شناسه افزوده : مسجد جمکران (قم)

رده بندی کنگره : ۱۳۹۰ ۲پ۲۴۳ ص/BP۱۸۳/۹

رده بندی دیویی : ۳۴۲۲/۲۹۷

شماره کتابشناسی ملّی : ۲۳۳۰۴۴۸

ص: ۱

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش

از احکام

حضرت آیت اللّه العظمی

آقای حاج شیخ لطف اللّه صافی گلپایگانی

پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام

نام کتاب: پاسخ کوتاه به ۳۰۰ پرسش از احکام

مؤلف: آیت اللّه لطف اللّه صافی گلپایگانی

صفحه آرا: امیرسعیدسعیدی

ناشر: انتشارات مسجد مقدّس جمکران

چاپخانه و شمارگان: پرستش / ۲۰۰۰ جلد

نوبت و تاریخ چاپ: اوّل / تابستان ۱۳۹۰

قیمت: ۱۰۰۰ تومان

شابک: ۳ ۳۱۷ ۹۷۳ ۹۶۴ ۹۷۸

مرکز پخش: انتشارات مسجد مقدّس جمکران

تلفن و نمابر: ۷۲۵۳۷۰۰ ، ۷۲۵۳۳۴۰ ۰۲۵۱

قم صندوق پستی: ۶۱۷

ص: ۵

فهرست مطالب

احکام مالی

احکام گوناگون

مقدمه

بسم اللّه الرحمن الرحیم

در عصر شکوفایی علم و انفجار اطلاعات، که امکان آگاهی عموم نسبت به دقایق و ظرایف علوم و دسترسی به اطلاعات جامع و کامل وجود ندارد، افراد متناسب با ویژگی های فردی و اجتماعی و موقعیت های زمانی و مکانی خود، تلاش می نمایند تا صرفا به آن بخش از علوم و آگاهی ها دست یابند که بتواند جواب گوی نیازهای روزمره زندگی آنان باشد.

علم فقه نیز از این قاعده مستثنی نیست و تسلط بر همه ابواب فقه و اقوال فقهای عظام، هرچند برای برخی متخصّصان این رشته غیرممکن نیست؛ لکن برای عموم نه لازم است و نه ممکن. شاید به همین دلیل باشد که «بر هر مسلمانی واجب است مسایلی را که غالبا به آنها احتیاج دارد، فراگیرد».

کتاب حاضر که دربر دارنده پاسخ های کوتاه به سؤالات شرعی و احکام مبتلابِه امروز است، در جهت سهولت دسترسی عموم به ویژه دانش پژوهان عزیز تنظیم و تدوین گردیده و مجموعه پرسش ها و پاسخ هایی است که به تدریج در مجله پرسمان دانشجویی منتشر شده و اکنون پس از بررسی مجدد

و اصلاحات و اضافات، مطابق نظر حضرت آیت العظمی صافی گلپایگانی مدّ ظله العالی در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد.

تلاش بر آن بوده است که پاسخ ها به صورت کوتاه و صریح و روشن و به دور از اصطلاحات فقهی تنظیم گردد، تا بتواند مورد استفاده همگان واقع شود.

از خداوند متعال توفیق انتشار ادامه این مجموعه را مسئلت می نماییم.

انتقادات و پیشنهادات شما خواننده عزیز، موجب پربارتر شدن این مجموعه خواهد شد. ان شاء اللّه.

احکام تکلیف

۱. علایم بلوغ چیست؟

الف) روییدن موی درشت زیر شکم و بالای عورت

ب) بیرون آمدن منی

ج) تمام شدن پانزده سال قمری در مرد و تمام شدن نه سال قمری در زن(۱)

۲. شروع سنّ تکلیف در دختران دقیقا چند سال و چند ماه بعد از تولد آنها است؟

سنّ تکلیف دختران، اتمام نُه سال قمری است که تقریبا مطابق با هشت سال و نُه ماه شمسی است.

۳. یکی از علایم بلوغ قبل از تمام شدن پانزده سال ظاهر شد؛ ولی خیال می کردم از پانزده سالگی نماز واجب می شود، اکنون چه وظیفه ای دارم؟

هر مقدار از نماز و روزه را که پس از ظاهر شدن علامت بلوغ به جا نیاورده اید، واجب است قضا نمایید.

۱- این مسأله تحت عنوان «کسانی که نمی توانند در مال خود تصرف کنند» در توضیح المسایل آمده است.

احکام تقلید

۴. به چه دلیل تقلید واجب است؟

لزوم تقلیـد یا رجوع به متخصـص مسأله ای عقلی است و هر کس با انـدکی دقت می یابـد که در هر امری از جمله امور دینی، باید به متخصـص و کارشـناس آن مراجعه کرد. و آیه شـریفه «فَسْءَلُوآا أَهْلَ الذِّکْرِ إِن کُنتُمْ لا تَعْلَمُونَ»؛(۱) «اگر نمی دانید از آگاهان بپرسـید». نیز ارشاد و توجّه دادن به همین حکم عقلی است. البته فروعات تقلیـد مثل بقای بر تقلید، تقلید اعلم، شـرایط مرجع تقلید و ... از مسایل صرفا تقلیدی است.

۵ . تقلید را رجوع جاهل به عالم تعریف کرده اند مگر شما مردم را جاهل می دانید که می گویید باید تقلید کنند؟

مقصود از جاهـل در این تعـبیر، جاهـل نسـبی است؛ یعنی کسـی که در مسایـل شـرعی مجتهـد نیست، اگرچه در مسایـل دیگر کارشناس شمرده شود یا حتی در مسایل شرعی از آگاهی نسبی برخوردار باشد.

همان گونه که رجوع مجتهدان به سایر متخصـصان مثل پزشـکان و مهندسان نیز، رجوع جاهل به عالم و متخصـص شمرده می شود و این

۱- سوره مبارکه نحل، آیه ۴۳؛ سوره مبارکه انبیاء، آیه ۷.

اصطلاح بار منفی ندارد. پس هرکس ممکن است در رشته ای کارشناس و در دیگر رشته ها بی اطّلاع و جاهل باشد.

۶ . حکم کسی که بدون تحقیق، از مرجع تقلید خانواده تقلید کرده است، چیست؟

اگر با اطمینان به صحّت تحقیق خانواده، مرجعی را اعلم تشخیص داده است، مانعی ندارد. در غیر این صورت لازم است پس از تحقیق به مرجع اعلم رجوع کند.

۷. آیا می توانیم مسایل نماز و روزه را از مجتهدی و مسایل خمس را از مجتهد دیگر تقلید کنیم؟

در صورتی که احتمال اعلمیت یکی از آنها را ندهید، اشکال ندارد.

۸ . آیا عدول از مرجع تقلید زنده به مرجع تقلید دیگر جایز است؟

بنابر احتیاط واجب، عدول از مرجع تقلید زنده به مجتهد دیگر جایز نیست، مگر آنکه مرجع دوم از مرجع اوّل اعلم باشد.

۹. آیا می توان در یک مسأله به رساله چندین مجتهد، رجوع و بهترین را انتخاب کرد؟

در مسایل ی که مرجع تقلید اعلم فتوا داشته باشد، نمی توان به غیر اعلم رجوع کرد. البته توجّه دارید که انتخاب بهترین نظر در بین آرای متخصصان یک علم، بدون تخصص در آن علم ممکن نیست.

۱۰. تاکنون از کسی تقلید نمی کرده ام، آیا می توانم از مرجعی که از دنیا رفته است تقلید کنم؟ درباره اعمال گذشته چه باید کرد؟

تقلید ابتدایی از میّت جایز نیست. بنابراین فعلاً وظیفه شما آن است که تحقیق کنید و از مرجعی که اعلم می دانید و یا احتمال اعلمیت او را می دهید، تقلید کنید. اگر احتمال اعلمیت هیچ یک از مراجع زنده را هم نمی دهید، می توانید از هر کدام تقلید کنید. درباره اعمال گذشته نیز، نظر مرجع تقلیدی را که انتخاب خواهید کرد، جویا شوید.

۱۱. مقلّد یکی از مراجع بودم و پس از فوت او بدون رجوع به مجتهد زنده، به تقلید از او باقی ماندم، اکنون چه وظیفه ای دارم؟

باید به مجتهد زنده اعلم مراجعه کنید، و در مسأله بقای بر تقلید از میّت، مطابق نظر او عمل نمایید.

احکام طهارت و نجاست

اشاره

۱۲. حکم استفاده از عطرها و ادکلن ها چیست؟ آیا حکم فرآورده های کشورهای مسلمان با غیرمسلمان فرق دارد؟

عطر یا ادکلن هایی که در کشورهای مسلمان یا غیرمسلمان ساخته می شوند، در صورت شک در طهارت و نجاست آن، محکوم به طهارت است. از این رو استفاده از آنها، موجب نجس شدن بدن یا لباس نمی شود.

۱۳. آیا دهان و لب های نجس با خوردن یک لیوان آب پاک می شود؟

لب را باید با آب تطهیر کرد و با خوردن آب، پاک نمی شود؛ امّا داخل دهان بعد از زایل شدن عین نجس، خود به خود پاک می گردد.

۱۴. آیا خونی که بر روی زخم خشک شده، نجس است؟

بلی، خون انسان و هر حیوانی که خون جهنده داشته باشد، نجس است و فرقی نمی کند که تازه از بدن خارج شده باشد یا خشکیده باشد.

۱۵. آیا کسی که از مشروبات الکلی استفاده کرده، می تواند از ظروف آشپزخانه استفاده کند؟

مشروبات الکلی نجس و حرام است و دهان مشروب خوار به تماس با آن نجس می شود. و اگر قبل از تطهیر لب ها، از ظروف دیگر چیزی بخورد، آن ظرف ها هم نجس می شود.

۱۶. آیا خون کمتر از درهم که در نماز بخشیده شده، پاک است؟

خون کمتر از درهم، نجس و نجس کننده است؛ ولی اگر در بدن و لباس نمازگزار باشد، نماز با آن صحیح است.

۱۷. اگر لباس نجس را در آفتاب خشک کنیم، پاک می شود یا به شستن نیاز دارد؟

آفتاب فقط می تواند چیزهای ثابت از قبیل در، دیوار و پنجره را آن هم با شرایطی پاک کند؛ امّا لباس و مانند آن، که قابل نقل و انتقال هستند، با آفتاب پاک نمی شوند.

۱۸. اگر دست یا جایی از بدن نجس شود، چگونه می توان با آب قلیل پاک نمود؟

چنانچه بر اثر بول نجس شده باشد، پس از برطرف شدن عین نجاست، دو مرتبه آب بریزید. و اگر بر اثر خون و مانند آن نجس شده باشد، پس از برطرف شدن عین نجاست، یک مرتبه آب ریختن کافی است.

۱۹. اگر آب لوله کشی روی زمین نجس بریزد و به لباس و بدن ترشّح کند، آیا همچنان پاک است یا نجس می شود؟

چون آب لوله کشی شهرها به کر متصل است، به هر موضع نجسی که برسد، آن را پاک می کند. بنابراین، اگر آب لوله کشی، حتی از محلی که نجس است به انسان ترشّح کند، پاک است؛ مگر اینکه عین نجاست (مانند خون) در آب ترشّح شده، باشد.

۲۰. آیا عرق بدن خانم ها در ایّام عادت نجس است؟

خیر، عرق بدن خانم ها در ایّام عادت نجس نیست.

وضو

۲۱. مسح سر بر موهای روغن زده شده چگونه است؟

اگر روغن به قدری زاید نباشد که مانع از رسیدن آب وضو در حال مسح به موها یا پوست جلوی سر باشد، اشکال ندارد.

۲۲. آیا جوهر خودکار که روی دست باقی مانده، برای وضو و غسل اشکال ایجاد می کند؟

جوهر خودکار و هر رنگ دیگر، اگر جسمیت داشته باشد و مانع رسیدن آب به پوست باشد، باید برطرف شود؛ ولی اگر فقط رنگ است و جسمیت ندارد، مثل اینکه بعد از شستن، باز اثر آن باقی باشد، برای غسل و وضو اشکال ندارد.

۲۳. آیا قبل از وضو خشکی اعضای بدن لازم است؟

فقط جای مسح سر و روی پاها باید طوری باشد که آب در دست مانده بر آن غلبه پیدا کند؛ ولی خشک بودن صورت و دست ها قبل از انجام وضو لازم نیست.

۲۴. حکم وضو در صورتی که به مژه ها و ابروان خود مواد آرایشی یا پررنگ بکشیم، چگونه است؟

اگر رنگ سرمه یا مداد پس از شستن در مژه و یا ابرو بماند، مانع وضو نیست؛ ولی اگر جرم دارد، باید برطرف شود.

۲۵. ترشحاتی که پس از خونریزی از زخم خارج می شود چه صورت دارد؟ آیا می توان با آن وضو گرفت؟

اگر خون یـا خونـابه نباشـد، پاک است و مانع وضو نیست؛ امّا اگر همراه با خون یا خونابه باشـد، نجس است و برای وضو باید رعایت شود.

۲۶. شـست پای شخصـی شکسـته است و روی آن انگشت را گـچ گرفته انـد، اگر گـچ پاک باشـد آیا برای مسـح پا نیازی به پارچه اضافی است؟ و یا می توان روی همان گچ را مسح نمود؟

«بعـد از مسـح سـر، بایـد با تَری آب وضو که در دست مانـده، روی پاها را از سـر یکی از انگشت ها تا ... مسح کند»(۱) لازم نیست مسح حتما بر روی شـست پا انجام شود و مسح، یکی از انگشـتان دیگر هم کافی است. بنابراین، وقتی مانعی مثل گچ یا باند یا لاک بر روی شست باشد، باید از سر انگشت دیگر مسح کرد و جای جبیره نیست.

۲۷. کسی که دست راست او از بالای آرنج قطع شده است، چگونه می تواند وضو و غسل را انجام دهد؟

در مورد سؤال پس از شستن صورت، دست چپ را بشوید و با همان دست، مسح سر و پاها را به ترتیب انجام دهد.

۲۸. اگر آبی خارج از آب وضو به اعضای وضو بریزد، آیا وضو باطل می شود؟

۱- مسأله شماره ۲۵۲ توضیح المسایل.

آب خارج از وضو اگر به محل مسح سر و پا بپاشد، باید قبل از مسح سر و پا آنها را خشک نمود و در این صورت وضو اشکال ندارد. همچنین اگر در موقع شستن صورت و دو دست، آب به آنها بپاشد، و با آن آب قصد شستن وضویی کنند، در این صورت نیز وضو صحیح است. تنها در صورتی که پس از پایان شستن دست چپ، آبی خارج از وضو به کف دست راست یا چپ برسد، نمی توان با آن مسح نمود.

۲۹. آیا بستن شیر آب در هنگام وضو، برای وضو اشکال دارد؟

خیر! اشکال ندارد؛ ولی در حال مسح، اگر آب وضو غلبه بر رطوبت شیر نداشته باشد، و مسح، مخلوط با آب خارج انجام شود، وضو باطل می شود.

۳۰. اگر در حین وضو چیزی بخوریم، آیا وضو درست است؟

اشکالی ندارد؛ ولی بهتر است انسان اعمال وضو را با توجّه و حضور قلب بیشتر انجام دهد.

۳۱. آیا می توان قبل از اذان وضو گرفت و بعد با همان وضو نماز خواند؟

وضو گرفتن به قصد با طهارت بودن مستحب است. بنابراین، با این قصد می توان قبل از وقت نماز وضو گرفت و بعد از داخل شدن وقت نماز، با همان وضو نماز خواند.

۳۲. لمس آرام جمهوری اسلامی، کلمات GOD، «سید الشهداء» و «ا...» بدون وضو چه حکمی دارد؟

به طور کلی لمس کردن اسامی خدای تعالی به هر زبان که نوشته شده باشد، جایز نیست و بنابر احتیاط، مسّ اسامی پیامبر صلی الله علیه و آله و ائمّه معصومین علیهم السلام و همچنین نام مبارک حضرت زهرا علیهاالسلام بدون وضو جایز نیست؛ ولی به این شکل نوشتن: «ا...»، اگر همزه آن به عنوان همزه اللّه نوشته شده باشد، مسّ آن بدون طهارت جایز نیست. و سید الشهداء، اسم امام نیست و لمس آن بدون وضو جایز است؛ البته باید از توهین و بی احترامی پرهیز شود. و بنابر احتیاط از مسّ آرم جمهوری اسلامی بدون طهارت اجتناب گردد.

غسل

۳۳. آیا دست کشیدن به بدن در غسل لازم است؟

ملاک صحّت غسل، رساندن آب به همه اعضای بدن است به ترتیبی که در احکام غسل گفته شده است. اگر در رسیدن آب به همه اعضا اطمینان داشته باشید، دست کشیدن لازم نیست.

۳۴. اگر کسی پس از انجام غسل، متوجّه شود که قسمتی از موهای بلند سر او آغشته به رنگ بوده و شسته نشده است، غسل او چه حکمی دارد؟

شستن موهای بلند در غسل واجب نیست، و اگر پوست سر شسته شده باشد، غسل صحیح است.

۳۵. اگر در بین غسل، حدثی از انسان سر زند [مثل بول و ...] آیا غسل را باطل می کند؟

غسل باطل نمی شود؛ ولی برای کارهایی مانند نماز که به طهارت نیاز دارد، پس از غسل، واجب است وضو بگیرد.

۳۶. اگر کسی نمی دانست هنگام غسل کف پا را هم باید بشوید؛ ولی به طور معمول آب به کف پا هم می رسد و شسته می شود، آیا غسلش صحیح است؟ تکلیف نماز و روزه هایی که با این غسل انجام داده چیست؟

چون تمام طرف راست و چپ بدن حتی کف پا و لای انگشتان باید به نیت غسل شسته شود، بنابراین کسی که قسمتی از بدن را به نیت غسل نشسته است، غسلش صحیح نیست و نمازهایی را که با غسل غیرصحیح انجام داده، باید قضا کند. البته روزه هایی که گرفته صحیح است و قضا و کفاره ندارد.

۳۷. این جانب به وسواس مبتلا‌یم و اطمینان به شسته شدن بدنم در غسل پیدا نمی کنم، آیا می توانم از همسرم در غسل کمک بگیرم؟

در غیر موارد اضطرار، کسی نباید دیگری را وضو یا غسل دهد؛ امّا اگر نگاه کند و بگوید که به کجای بدن آب رسیده است، اشکال ندارد.

۳۸. آیا با غسل جنابت احتیاطی می شود نماز خواند؟

زمانی با غسل جنابت می شود نماز خواند که شخص واقعا جنب بوده و غسل کرده باشد و با غسل احتیاطی نمی شود نماز خواند.

۳۹. در چه صورتی می توان به جای غسل تیمّم کرد؟ آیا خجالت هم می تواند مجوز تیمّم باشد؟

خجالت کشیدن مجوز تیمم کردن نیست و در احکام الهی خجالت کشیدن معنا ندارد؛ چنان که در روایت است «لا حیاء فی الدین». جواز تیمم تنها در هفت مورد است که در رساله های عملیه ذکر شده است.

۴۰. اگر انسان در خواب جنب شود، آیا از موارد جنابت از حرام است؟

خیر! احتلام (جنب شدن در خواب)، جنابت از حرام نیست.

۴۱. اینکه در رساله فرموده اند: «غسل جنابت به خودی خود مستحب است» یعنی چه؟ آیا هر وقت به حمام می رویم، می توانیم یک غسل جنابت مستحبی به جای آوریم؟

مقصود آن است که اگر کسی جنب شود، قبل از داخل شدن وقت نماز، غسل برای او مستحبّ است؛ ولی پس از داخل شدن وقت نماز یا برای انجام کارهای دیگری که شرط آن طهارت است مثل طواف، غسل واجب می شود. و اگر شخص جنب نباشد، غسل کردن به عنوان جنایت معنا ندارد و لغو است.

۴۲. آیا اگر قبل از داخل شدن وقت نماز، غسل جنابت انجام دادیم می توانیم با آن نماز بخوانیم یا وضو لازم است؟

چنانچه کاری که وضو را باطل می کند (مثل خوابیدن، بول کردن و ...) انجام نداده باشید، می توانید با آن غسل، نمازهای واجب و مستحب را به جای آورید و وضو گرفتن لازم نیست.

۴۳. غسل مسّ میّت بر عهده ام بود و فراموش کردم انجام دهم، پس از

یک روز جنب شدم و غسل جنابت انجام دادم، آیا کفایت می کند یا حتما باید غسل مسّ میّت را به جای آورم؟

غسل جنابت از سایر غسل ها کفایت می کند؛ هر چند در موقع غسل توجهی به وجوب غسل های دیگر نداشته باشید.

۴۴. با توجّه به مسأله قبل، تکلیف نماز و روزه هایم چه می شود؟

نمازهایی که پس از مسّ میّت و قبل از انجام غسل جنابت خوانده اید، قضا نمایید؛ ولی روزه آن روز صحیح است و قضا ندارد.

۴۵. آیا لمس کردن استخوان مرده به غسل مسّ میّت نیاز دارد؟

برای مسّ استخوانی که گوشت ندارد، و از میّت جدا شده و آن را غسل نداده اند، بنابر احتیاط واجب باید غسل کرد. البته لمس استخوان شهیدانی که در جبهه به شهادت رسیده اند، غسل ندارد.

۴۶. زمان غسل جمعه چه وقت است؟

زمان غسل جمعه از طلوع فجر تا اذان ظهر است؛ ولی کسی که تا آن موقع غسل جمعه انجام نداده، بعد از ظهر نیز می تواند بدون قصد ادا و قضا آن را انجام دهد.

تیمم

۴۷.آیابعداز تیمم بدل از غسل، تیمم بدل از وضو نیز لازم است؟

در تیمم بدل از غسل جنابت، دیگر برای نماز، وضو یا تیمم بدل از وضو لازم نیست؛ ولی در تیمم بدل از سایر غسل ها، برای نماز، وضو یا تیمم بدل از وضو نیز لازم است.

۴۸. اگر برای جنابت، تیمم بدل از غسل کرده، آیا می تواند نمازهای بعدی را نیز با آن تیمم بخواند؟

در صورتی که عـذرش تا وقت نماز بعـد ادامه داشـته و تیمم هم باطل نشده باشد، به تیمم مجدد نیاز نیست و با همان تیمم می تواند نماز بخواند.

۴۹. اگر با تیمم بدل از غسل نماز خواندیم، آیا برای نمازهای بعدی باید غسل کنیم؟

هر گاه عذر برطرف شد، باید برای نمازهای بعدی غسل نمود.

۵۰ . در تیمم بدل از غسل، هنگامی که آب به دست آوردیم باید غسل کنیم؟

پس از برطرف شدن عذر شرعی (نبودن آب، ضرر داشتن آب، تنگی وقت و ...) باید غسل کرد.

احکام نماز

اشاره

۵۱ . سخن گفتن در اثنای اذان و اقامه چه صورت دارد؟

سخن نگفتن در اثنای اذان و اقامه مستحب است.

۵۲ . هنگامی که وقت اذان به افق شهر از رادیو یا تلویزیون اعلام می شود، می توان نماز خواند یا باید صبر کرد تا اذان رادیو یا مسجد تمام شود؟

ملاکِ شروعِ به نماز، داخل شدن وقت است. پس اگر از طریق اذان رادیو و تلویزیون یا مسجد اطمینان به دخول وقت پیدا شود، می توان پیش از تمام شدن اذان، نماز را خواند؛ هر چند مقداری تأخیر برای رعایت احتیاط، خصوصا در اذان صبح، مطلوب است.

۵۳ . هنگام صبح اگر شک کنیم که آفتاب طلوع کرده یا نه، باید نماز را به نیت ادا بخوانیم یا قضا؟

می توانید به نیت ادا بخوانید و می توانید به قصد ما فی الذمّه به جا آورید، به این معنی که اگر قضا شده باشد، قضا و اگر آفتاب طلوع نکرده، ادا باشد.

۵۴ . اگر بعد از نماز شک کنیم که وضو داشته ایم یا نه، نماز چه حکمی دارد؟

نماز صحیح است و به شک در وضوی بعد از نماز اعتنا نکنید.

۵۵ . فرو بردن ریزه های عذا که در بین دندان ها است، در حال نماز چه صورت دارد؟

اشکال ندارد.

۵۶ . اگر دستمال یا چیز نجس دیگری همراه نمازگزار باشد، چه حکمی دارد؟

بودن اشیایی مانند دستمال کوچک، کلید، چاقو و پول نجس به همراه نمازگزار، در صورتی که نجاست آن به بدن و لباس سرایت نکند، اشکال ندارد.

۵۷ . استفاده از زنجیر، انگشتر و حلقه نامزدی طلا برای مردان چه صورت دارد؟

زینت به طلا برای مرد در هر حال حرام است و نماز با آن باطل است.

۵۸ . اگر با لباسی که مقداری خون دارد نماز بخواند، حکمش چیست؟

اگر مقدار خون، کمتر از درهم [تقریبا به اندازه سکه دو ریالی] باشد، نماز صحیح است؛ جز خون های سه گانه خانم ها و خون کافر و سگ و خوک، که حتّی با کمتر از درهم آن هم نمی توان نماز خواند.

۵۹ . اگر لباس کسی که مشغول نماز است خونی باشد، واجب است به او اطلاع دهیم؟

تذکر دادن لازم نیست و نماز او با عدم اطلاع صحیح است؛ ولی اگر نمازگزار حکم شرعی بطلان نماز با خون بیشتر از درهم را نمی داند، از باب ارشاد جاهل لازم است حکم شرعی مسأله برای او بیان شود.

۶۰ . نماز خواندن با مانتو و روسری چه حکمی دارد؟

اگر شرایط لباس نمازگزار در آن رعایت شود و مقداری از صورت که شستن آن در وضو واجب نیست و زیر چانه و دست ها از مچ به بالا و موی سر کاملاً پوشیده باشد، اشکال ندارد؛ هر چند نماز با چادر برای رعایت پوشش در نماز آسان تر و بهتر است.

۶۱ . آیا نماز خواندن روی تخت جایز است؟

اگر هنگام نماز، تخت حرکت زیادی نداشته باشد و بدن روی آن آرام گیرد، نماز صحیح است.

۶۲ . در نماز جمعه از روزنامه ای که اسم خدا در آن نوشته شده است به عنوان زیرانداز استفاده می کنیم، اشکال دارد؟

نشستن و ایستادن روی چیزی که اسم خدا در آن نوشته شده است، حرام است و نباید روی آن نماز خواند.

۶۳ . اگر کسی به این مسأله توجّه نداشته که در نماز باید «بسم اللّه الرحمن الرحیم» را به قصد همان سوره ای که می خواهد بخواند، بگوید، معمولاً اوّل بسم اللّه را می گفته و سپس سوره را در ذهن تعیین می کرده است، آیا باید نمازهایی که تاکنون خوانده قضا کند؟

در مورد سؤال، نمازهایی که قبلاً خوانده قضا ندارد؛ ولی باید در نمازهای بعد رعایت کند و بسم اللّه... را به قصد همان سوره ای که می خواهد بخواند، تلاوت کند.

۶۴ . اگر به اشتباه سوره را قبل از حمد بخوانیم، آیا سجده سهو واجب می شود؟

خیر! سجده سهو واجب نمی شود، البته باید پس از قرائت حمد، مجددا سوره کاملی خوانده شود.

۶۵ . در نماز، به جای سوره توحید می توانیم یک سوره دیگر از قرآن را بخوانیم؛ امّا چهار سوره است که خواندن هریک از آنها به تنهایی کافی نیست؛ بلکه باید با سوره دیگری خوانده شود. آن چهار سوره کدامند و چگونه باید خوانده شوند؟

در نماز به جای سوره توحید، خواندن هریک از چهار سوره «انشراح»، «والضحی»، «فیل» و «ایلاف» به تنهایی کفایت نمی کند؛ بلکه دو سوره "والضحی و الم نشرح"، و همچنین دو سوره "فیل و ایلاف" در نماز، هر کدام یک سوره حساب می شوند.

۶۶ . آیا در رکوع نماز، دست ها باید روی زانو باشد یا اگر بالاتر از زانو هم گذاشته شود، اشکال ندارد؟

اگر به مقداری که بتواند دست را بر زانو بگذارد و خم شود، کافی است، و دست گذاشتن بر روی زانو در حال رکوع واجب نیست. و اگر بدن در حال ذکر رکوع، آرامش داشته باشد، می توان دست ها را رها کرد؛ امّا مستحب است مردها کف دست ها را روی استخوان زانو بگذارند و خانم ها بالای زانو قرار دهند.

۶۷ . کسی که با سرعت به سجده می رود، اگر سرش بیش از یک بار به مهر بخورد، حکمش چیست؟

در مواردی که سر بدون اختیار از محل سجده برمی گردد و دو باره بدون اختیار به محل سجده می رسد، یک سجده محسوب می شود و نماز صحیح است؛ امّا اگر می تواند بعد از برگشتن سر از محل سجده، از فرود دوباره آن به مُهر جلوگیری کند؛ باید از برگشتن سر به سجده خودداری کند و آن را یک سجده به حساب آورد (حتّی اگر ذکر سجده را نگفته باشد) و بعد از نشستن، دوباره به سجده برود و آن را سجده دوم خود حساب کند.

۶۸ . اگر در حال خواندن نماز، بچّه ای مهر را بردارد، چه باید کرد؟

اگر چیزی که سجده بر آن صحیح است در دسترس او باشد، باید بر همان سجده کند؛ وگرنه اگر وقت وسعت دارد نماز را بشکند و دوباره با چیزی که می توان بر آن سجده کرد، نماز بخواند. امّا اگر وقت تنگ است و نماز قضا می شود، باید به لباس خود سجده کند؛ و اگر آن هم ممکن نبود، به پشت دست سجده کند.

۶۹ . اگر هنگام گذاشتن پیشانی روی مهر نماز، قسمتی از موی سر یا چادر بین پیشانی و مُهر حائل شود، وظیفه چیست؟

باید به طوری که پیشانی از روی مهر بلند نشود و سجده زیاد نگردد، مو یا چادر را کنار بزنند و بعد از استقرار پیشانی روی مهر، ذکر سجده را بگویند. البته اگر پیشانی به مقداری که در سجده لازم است، روی مهر باشد، کنار زدن چادر یا مو از پیشانی لازم است.

۷۰. آیا برای انجام سجده واجب قرآن، رعایت حجاب برای خانم ها لازم است یا خیر؟

در سجده واجب قرآن، اگر مواضع هفت گانه سجود بر زمین باشد و پیشانی بر مُهر یا چیزی که سجده بر آن صحیح است قرار گیرد، کافی است و رعایت حجاب و رو به قبله بودن و وضو داشتن لازم نیست.

۷۱. اگر کسی آیه سجده را از ذهن بگذراند؛ ولی بر زبان نیاورد، مثلاً از روی قرآن نگاه کند، آیا سجده بر او واجب می شود؟

صرف خطور در ذهن، موجب وجوب سجده نمی شود.

۷۲. آیا در سجده های مستحب هم، باید شرایط سجده واجب رعایت شود؟

در سجده های مستحب مثل سجده شکر، رعایت شرایط سجده واجب لازم نیست.

۷۳. آیا قنوت را می توان به زبان فارسی خواند؟

دعا به غیر عربی در قنوت اشکال ندارد.

۷۴. آیا ترک قنوت اشکالی دارد؟

قنوت مستحب است و ترک آن سهوا یا عمدا مبطل نماز نیست.

۷۵. آیا چرخاندن انگشتر و نگاه به نگین در حال قنوت استحباب دارد؟

انگشتر عقیق به دست کردن برای نماز و نیز نگاه کردن به کف دست در

قنوت استحباب دارد؛(۱) ولی برای استحباب چرخاندن انگشتر و نگاه به آن دلیلی نیافتیم.

۷۶. آیا فقط در سجده آخر نماز می توانیم «یا ولیّ العافیه...» را بگوییم؟

دعای مذکور و هر دعای دیگر را می توانید در تمام سجده ها بخوانید و مخصوص سجده آخر نماز نیست؛ بلکه خواندن دعا در حال ایستادن و نشستن و رکوع هم جایز است.

۷۷. کسی که در رکعت سوم یادش آمد تشهد را فراموش کرده، چه وظیفه ای دارد؟

اگر قبل از رفتن به رکوع یادش بیاید که تشهد را نخوانده، باید بنشیند و تشهد را انجام دهد و دوباره رکعت سوم را بخواند؛ و اگر در رکوع یا بعد از آن متوجّه شد که تشهد را نخوانده است، پس از تمام شدن نماز، قضای تشهد فراموش شده را به جای آورد. و بعد از آن دو سجده سهو انجام دهد.

در صورت اوّل نیز، انجام دو سجده سهو، بنابر احتیاط واجب است.

۷۸. اگر شخصی ندانسته تسبیحات اربعه را بیش تر از سه مرتبه بخواند، آیا نمازش باطل می شود؟

نمازش صحیح است.

۷۹. اگر کسی به جای خواندن تسبیحات اربعه، شروع به خواندن سوره حمد کرد، چه باید بکند؟

۱- بحارالانوار، ج ۸۵، ص ۱۹۵.

اگر سهوا حمد را شروع کرده است، باید آن را رها کند و دوباره با توجّه، سوره حمد تنها یا تسبیحات را بخواند؛ ولی اگر در رکوع یادش آمد، نمازش صحیح است.

۸۰ . اگر در بین نماز ظهر شک کند که نیت نماز ظهر کرده یا عصر، چه باید بکند؟

باید به نیت ظهر، نماز را تمام کند، و صحیح است.

۸۱ . اگر هنگام قرائت تسبیحات اربعه نماز چهار رکعتی، شک کند سه رکعت خوانده یا چهار رکعت، تکلیف چیست؟

شک بین سه و چهار در هر جای نماز که پیش آید اگر بعد از تأمل، ظنّ به یک طرف پیدا نشود باید بنا را بر چهار بگذارند و نماز را تمام کنند و بعد از نماز، یک رکعت نماز احتیاط ایستاده یا دو رکعت نشسته به جای آورند؛ و نماز صحیح است.

۸۲ . کسانی که در نماز حواس پرتی دارند و شک می کنند، وظیفه شان چیست؟

با حواس پرتی معمولی، نماز باطل نمی شود؛ گرچه از ارزش آن کاسته می شود و برای حضور قلب در نماز، انتخاب زمان و مکان مناسب، نماز اوّل وقت و در محل خلوت و نیز شرکت در نماز جماعت توصیه شده است. توجّه کافی به مقدمات نماز و دقت در آن، همانند وضوی شاداب گرفتن و گفتن اذان و اقامه و مستحبات دیگر، به جای آوردن نافله ها، توجّه به مفاهیم نماز و خود را در محضر خدا دیدن، در پیدایش حضور قلب و پیشگیری از عارضه حواس پرتی و شک مؤثر است.

۸۳ . اگر در نماز حواسمان نباشد، آیا می توانیم نماز را به هم زده، دوباره شروع کنیم؟

برهم زدن نمازِ واجب و از سر گرفتن آن جایز نیست. مگر آنکه حواس شما به قدری پرت شود که متوجّه نماز نباشید و اصلاً نفهمید چه کار می کنید.

۸۴ . در بین نماز عصر، یقین کردم نماز ظهر را نخوانده ام، آیا لازم است نماز را تمام کنم یا می توانم نماز را باطل نمایم و نماز ظهر را شروع کنم؟

در این موارد لازم است نیت خود را به نماز ظهر برگردانید و نماز را تمام کنید و همچنین است که اگر در بین نماز عشا متوجّه شدید نماز مغرب را نخوانده اید و وقت عدول به نماز مغرب نگذشته است یعنی وارد رکوع رکعت چهارم نشده اید لازم است با نیت نماز مغرب، نماز را به پایان برسانید.

۸۵ . قصد خواندن نماز ظهر داشتیم، به اشتباه نماز عصر را نیت کردیم، حکم آن چیست؟

اگر قصد خواندن نماز ظهر داشتید و به اشتباه گفتید نماز عصر می خوانم؛ یعنی اشتباه در تطبیق کرده اید و بعد متوجّه شدید، نماز شما به عنوان ظهر صحیح است؛ امّا اگر واقعا قصد نماز عصر کردید و در بین نماز متوجّه شدید چنانچه نماز ظهر را نخوانده باشید نیت را به نماز ظهر برگردانید و نماز را به عنوان ظهر تمام کنید.

۸۶ . آیا باید نماز احتیاط را بلافاصله پس از سلام نماز بخوانیم؟

بلی! واجب است نماز احتیاط را بلافاصله بعد از سلام نماز و بدون انجام کارهای منافی نماز مانند روی برگرداندن از قبله به جای آورد.

نماز مسافر

۸۷ . شکسته خواندن نماز تمام و تمام خواندن نماز شکسته با عدم آگاهی به حکم چه حکمی دارد؟

اگر اصلاً نمی دانسته اید که نماز مسافر شکسته است و به جای شکسته تمام خوانده اید، قضا ندارد؛ ولی اگر به جای نماز تمام، شکسته خوانده باشید، نماز باطل است.

۸۸ . حدّ ترخص را توضیح دهید.

حدّ ترخص هر محل، نزدیک ترین جایی است که در آنجا صدای اذان شهر شنیده نمی شود، و دیوار شهر دیده نمی شود.

۸۹ . دانشجویی که وطن و محل تحصیل او بیش از چهار فرسخ شرعی [تقریبا ۲۲ کیلومتر] فاصله دارد و تقریبا هر روز این مسیر را برای تحصیل می رود و برمی گردد، درباره نماز و روزه چه تکلیفی دارد؟

در غیر سفر اوّل، نماز تمام، و روزه صحیح است.

۹۰. نماز و روزه دانشجویی که دو روز در هفته به محل تحصیل می رود و در همان روز به وطن برمی گردد و فاصله محل تحصیل و وطنش بیش از چهار فرسخ شرعی است، چگونه است؟

در غیر سفر اوّل، نماز تمام، و روزه صحیح است.

۹۱. دانشـجوی دانشگاه پیام نور که بعضا هر دو هفته یک بار یا بیش از ده روز یک بار به محل درس می رود و برمی گردد، چه حکمی دارد؟

نمازش در بین راه و محل تحصیل شکسته است و روزه صحیح نیست.

۹۲. مقلـد مرجع تقلیـدی هسـتم که نماز و روزه ام را به جهت مسافرت برای تحصـیل تمام می داند. اگر در بین دو ترم ده روز در وطن بمانم، در بازگشت به دانشگاه نمازم چه صورت دارد؟

در سفر اوّل بعد از ده روز که به محل تحصیل می روید، نماز شکسته و در سفرهای بعدی تمام است.

۹۳. حکم نماز و روزه اسـتادانی که یک یا چنـد روز در هفته به محل تـدریس رفت و آمـد دارنـد، در دو صورت زیر چگونه است:

الف) محل تدریس یک شهر است.

ب) محل تدریس شهرهای مختلف است.

در هر دو صورت، در غیر سفر اوّل، نماز تمام، و روزه صحیح است.

۹۴. دانشـجویی که هر هفته شـنبه به محل تحصـیل می رود و چهارشـنبه یا پنجشنبه به وطن مراجعت می کند، نماز و روزه اش چگونه است؟

در غیر سفر اوّل، نماز تمام، و روزه صحیح است.

۹۵. اگر شخصـی را در حـال بی هوشـی برای معالجه به شـهری دیگر انتقال دهنـد و پزشـکان، دوره درمانش در بیمارسـتان را کمتر از ده روز

تعیین کنند، آیا پس از به هوش آمدن مدّتی که در بیمارستان است نمازش تمام است یا شکسته؟

یکی از شرایط برای شکسته شدن نماز مسافر، آن است که: «از اوّل مسافرت قصد هشت فرسخ را داشته باشد». بنابراین، شخصی که در حال بی هوشی به شهر دیگر منتقل شده است، قصد مسافرت نداشته و نمازش در آن شهر تمام است، هرچند کمتر از ده روز بماند.

نماز جماعت

۹۶. اگر کسی عمدا زودتر از امام جماعت، سر از رکوع یا سجده بلند کند، آیا نمازش باطل می شود؟

اگر مأموم عمدا کارهای نماز را مانند رکوع و سجده جلوتر از امام انجام دهد، نماز جماعتش صحیح است و تنها معصیت کرده است.

۹۷. اگر کسی سهوا زودتر از امام جماعت، سر از رکوع بردارد، چه باید بکند؟

چنانچه امام در رکوع باشد، باید به رکوع برگردد و با امام سر بردارد؛ ولی اگر به رکوع برگردد و پیش از رسیدن به رکوع، امام سر بردارد، نماز باطل است.

۹۸. آیا مأموم می تواند زودتر از امام سلام دهد؟

بلی! و نماز او صحیح است؛ ولی تبعیت از امام جماعت در سلام مستحبّ و افضل است.

۹۹. اگر شخصی قبل از امام جماعت تکبیره الاحرام نماز را بگوید، نمازش چه صورتی دارد و وظیفه اش چیست؟

در این صورت، نماز او فرادی می شود. و اگر بخواهد درک جماعت کند، می تواند نیت را به نماز مستحبی تغییر داده، و آن را رها کند و مجددا پس از تکبیر امام، تکبیره الاحرام بگوید و نماز را با جماعت بخواند.

۱۰۰. آیا در هنگام قرائت امام جماعت، حرکت بدن مأموم اشکال دارد؟

به مقداری که از حالت نماز خارج نشود، اشکال ندارد.

۱۰۱. امامت کسی که قسمتی از دست و یا پای او قطع شده است، چه صورت دارد؟

امامت فرد مذکور صحیح نیست.

۱۰۲. آیا امام جماعت می تواند دو بار نماز ظهر و عصر را بخواند؟

امام جماعت می تواند برای گروه دیگری غیر از مأمومین نوبت اوّل، نماز جماعت مجدد بخواند.

نماز قضا

۱۰۳. آیا نماز قضا در سفر تمام است؟

نمازی را که در وطن قضا شده، باید به همان نحو که قضا شده به جا آورد و فرقی نمی کند که قضا را در سفر به جا آوریم یا در حضر (وطن). همچنین نمازی را که در سفر قضا شده، باید به همان صورت که قضا شده به جا آوریم؛ مثلاً اگر کسی مسافر است و نماز ظهرش که باید دو رکعتی می خواند قضا شد، هر وقت بخواهد قضای آن نماز را بخواند، باید دو رکعتی بخواند.

۱۰۴. آیا در قضای نماز، باید مراعات جهر (بلند) و اخفات (آهسته) را بنمایم؟

نماز قضا در آهسته خواندن و بلند خواندن، تابع نماز ادا است. پس اگر نماز ظهر و عصر است، در قضا هم باید حمد و سوره را آهسته بخوانند و اگر نماز صبح یا مغرب و عشا است، در قضا هم باید حمد و سوره را بلند بخوانند.

۱۰۵. بعد از سنّ تکلیف، بعضی از نمازهایم را درست انجام نداده ام، الآن چگونه باید آنها را قضا کنم؟

هر مقدار از نمازهایتان را که یقین دارید به جا نیاورده اید یا به صورت باطل انجام داده اید، باید قضا کنید. می توانید قضای نمازها را به تدریج انجام دهید.

۱۰۶. مقداری نماز و روزه قضا دارم، آیا می توانم در این مورد کسی را اجیر نمایم؟

خیر، شخص زنده نمی تواند برای قضای نماز و روزه خود اجیر بگیرد، و لازم است قضای نماز و روزه های خود را خودش به تدریج به جای آورد.

۱۰۷. آیا قضای نماز پدر و مادر بر پسر بزرگ تر واجب است؟

اگر پدر به جهت عذری نماز یا روزه اش را به جا نیاورده باشد، بعد از فوت او، بر پسر بزرگ تر واجب است قضا نماید، یا برای انجام آن اجیر بگیرد، هرچند پدر نتوانسته قضا کند. و بنابر احتیاط، اگر از روی نافرمانی هم ترک کرده باشد، پسر بزرگ تر باید آن را قضا نماید یا برای او اجیر بگیرد، در مورد مادر نیز احتیاط واجب رعایت این حکم است.

۱۰۸. اگر تعداد نمازهای قضای آیات را فراموش کرده باشیم، چگونه باید آنها را به جای آوریم؟

به مقداری که یقین دارید قضا کنید، و در موارد شک قضا لازم نیست؛ و چنانچه سبب نمازها نیز مختلف باشد، مثلاً یکی برای زلزله و یکی برای خورشید گرفتگی و یکی برای بادهای سیاه و سرخ باشد، هنگام قضا، تعیین آن مطابق احتیاط است.

۱۰۹. تعداد نمازهایی که نخوانده ام زیاد است و نمی دانم چقدر است، آیا غیر از قضا برای جبران آن می توان کار دیگری کرد؟

هیچ عملی جبران نماز قضا شده را نمی کند جز به جای آوردن آن. بنابراین سعی کنید تا به تدریج نمازهایی را که یقین دارید از شما قضا شده است، به جا آورید. مثلاً می توانید پس از هر نماز روزانه یک نماز قضا هم بخوانید، یا هر شب قبل از خواب به خواندن چند نماز قضا اقدام کنید. با تصمیم و داشتن اراده ای قوی انجام این کار چندان سخت نیست. خداوند متعال شما را در انجام تکالیف شرعی موفق فرماید.

۱۱۰. می فرمایند: «هیچ کاری جبران نمازهای قضا شده را نمی کند مگر انجام نماز قضا»؛ امّا در کتاب "گنج های معنوی"، در روایتی آمده است که: «اگر کسی شب دوشنبه پنجاه رکعت نماز بخواند و روز آن را روزه بگیرد و ظهر دوشنبه نیز پنجاه رکعت نماز بخواند و بعد از آن، صد مرتبه استغفار کند، با صد سال نماز قضا شده مطابق است». آیا این روایت درست است؟

وجوب قضای نماز، مورد اتّفاق نظر فقها است. اگر روایت مـذکور از نظر سـند هم مشـکل نداشـته باشـد، مورد عمل فقها قرار نگرفته است. و نماز مذکور جبران نمازهای قضا شده را نمی کند.

۱۱۱. در مواردی که معلوم شود شخصـی غسـل صـحیح انجـام نـداده است، نمازهایش بایـد قضا شود؛ امّا روزه هایش صـحیح است و قضا ندارد. چرا؟

طهـارت (بـا وضو و غسـل بودن) در نماز، شـرط واقعی است. بنابراین، هر وقت متوجّه شویم نماز بـدون طهارتِ صـحیح انجام گرفته، بایـد اعـاده یـا قضـا شود؛ امّـا در مورد روزه، طهـارت از جنابت و حیض شـرط ذُکری است و بقای عمـدی بر جنابت و حیض مبطـل است، و کسـی که غسـل خود را در واقع باطـل انجـام داده، ظاهرا وظیفه خود را انجام شـده، و مسؤولیت خود را پایان یافته می بیند و بقای عمدی بر جنابت ندارد.

۱۱۲. شخصـی به علت پیری و بیماری از خواندن نماز ایسـتاده معذور است و نمازهای خود را نشسـته می خواند، آیا می تواند قضای نمازهای گذشته خود را به صورت نشسته به جا آورد یا باید بعد از مرگ برای او انجام دهند؟

در مورد سؤال، واجب است خودش نمازهـای قضـا را به جـا آورد و این نمازهـا هرچنـد به صورت نشسـته باشـد، از نمازهـای قضای او کفایت می کند. البته هر مقدار از نماز قضا که باقی بماند، می توانند بعد از مرگ برایش انجام دهند.

۱۱۳. اگر کسی قبل از ظهر بخوابد و تا اذان مغرب بیدار نشود قضای نماز ظهر و عصر بر او واجب است؟

بلی! نمازهایی که به جهت خواب بودن به جا نیاورده است، باید قضا نماید.

نماز جمعه

۱۱۴. آیا می توان در حال خواندن خطبه های نماز جمعه، به کارهایی مثل تسبیح و صلوات و تلاوت قرآن و غیره پرداخت؟

سکوت کردن و گوش دادن به خطبه ها، بنابر احتیاط واجب است. گوش نکردن یا حرف زدن، نماز جمعه را باطل نمی کند و اگر ذکر گفتن، همراه گوش کردن خطبه ها باشد، اشکال ندارد.

۱۱۵. اگر به خطبه های نماز جمعه نرسیدیم و در رکوع رکعت اوّل اقتدا کردیم، نماز جمعه صحیح است یا باید دو رکعت دیگر به جای خطبه ها بخوانیم؟

در مورد سؤال که در رکوع رکعت اوّل نماز جمعه اقتدا کردید، نماز صحیح است و خواندن دو رکعت نماز دیگر به جای خطبه ها نیاز نیست.

۱۱۶. آیا همزمان با نماز جمعه، می توان نماز ظهر و عصر را در اوّل وقت خواند؟

بلی! مانعی ندارد؛ هرچند اگر نماز جمعه در محلی برگزار می شود، بهتر است خواندن نماز ظهر را تا پایان نماز جمعه به تأخیر اندازند.

۱۱۷. شخصی مدّتی در نماز جمعه شرکت کرده و نماز ظهر را نمی خوانده است، اکنون متوجّه شده که مرجع تقلیدش می فرماید: «بنابر احتیاط پس از نماز جمعه باید نماز ظهر هم خوانده شود» فعلاً تکلیف او چیست؟ به جا آوردن قضای نمازهای ظهر جمعه یا قضای نمازهای ظهر و عصر جمعه یا ...؟

اگر در این مسئله احتیاطی به مرجع دیگری که نماز جمعه را کافی از نماز ظهر می داند، مراجعه نماید، نیاز به قضای نمازهای ظهر گذشته نیست و در آینده هم نیازی به اعاده نماز ظهر ندارد.

۱۱۸. آیا شرکت در نماز جمعه واجب است؟

خواندن نماز جمعه در زمان غیبت از روی احتیاط و به رجای مطلوبیت جایز است؛ لکن نباید به نماز جمعه اکتفا نمایند، و نماز ظهر را هم بنابر احتیاط به جا آورند و اقتدا به نماز عصر امامی که نماز جمعه را خوانده و نماز ظهر را نخوانده، بنابر احتیاط صحیح نیست، مگر اینکه بعد از نماز جمعه، امام نیز نماز ظهر را احتیاطا بخواند.

متفرقات نماز

۱۱۹. خواندن نماز نافله در حالات مختلف راه رفتن، نشستن، کار و ... به چه نحو است؟ سجده و رکوع را چه می کند؟

خواندن نماز نافله در هر حالی صحیح است و هنگام راه رفتن، رکوع و سجده آن با اشاره انجام می گیرد.

۱۲۰. آیا نماز شب اذان و اقامه دارد؟

خیر، نمازهای مستحبی اذان و اقامه ندارند و فقط در نمازهای واجب روزانه اذان و اقامه مستحب است.

۱۲۱. طبق حدیث «مَنْ تَرَکَ الصَّلوهَ مُتَعَمِّدا فَقَدْ کَفَرَ»، آیا انسان هایی که عمدا نماز را ترک می کنند، کافر هستند؟

کفری که در رابطه با ترک نماز آمده، کفر عملی؛ یعنی مبالغه در عصیان و نافرمانی است و به معنای کفر اعتقادی نیست و احکام آن را ندارد. بلی اگر ترک نماز همراه با انکار آن باشد، موجب ارتداد و نجاست می گردد.

۱۲۲. هم غذا شدن و رفت و آمد با افرادی که نماز نمی خوانند، چه حکمی دارد؟

ترک نماز اگر از روی بی مبالاـتی باشد، موجب کفر و نجاست نمی شود و ادامه رفت و آمد با ایشان در صورت احتمال تأثیرگذاری مانعی ندارد.

۱۲۳. آیا نمازهایی که قبل از بلوغ خوانده شده، به جای نمازهای از دست رفته بعد از بلوغ حساب می شود؟

نمازهایی که بعد از بلوغ فوت شده، واجب است قضا شود. و نمازهای قبل از بلوغ به جای قضای واجب محسوب نمی شود.

۱۲۴. با توجّه به اینکه پوشیدن بهترین لباس و زینت کردن و ... در هنگام نماز خواندن سفارش شده است. حکم آرایش کردن در موقع نماز (یعنی استفاده از لوازم آرایش و عطرها و ... اعم از خارجی و ایرانی) چه می باشد؟

پوشیدن لباس تمیز و روشن و آرایش ظاهر و خوش بو کردن بدن با عطر در هنگام نماز از جمله چیزهایی است که به آن سفارش شده است و امّا درباره آرایش چهره در هنگام نماز توصیه ای نرسیده است. البته اگر قبلاً خانمی آرایش کرده باشد، نماز خواندن با آن اشکال ندارد، مگر آنکه لوازم آرایشی مانع رسیدن پوست پیشانی به مهر شود.

۱۲۵. در مسافرت، در مسجدی نماز خواندم و به اشتباه مُهر را همراه خود آوردم، وظیفه ام چیست؟

مهر را به وسیله مسافر یا پُست به مسجد مذکور برگردانید. نماز با مهری که برای نمازگزاران مسجد خاصی وقف شده است، در خارج از آن مسجد صحیح نیست.

۱۲۶. آیا خواندن نماز اوّل وقت بدون رعایت مستحبات بهتر است، یا دیرتر از اوّل وقت خواندن و با رعایت مستحبّات؟

نماز اوّل وقت، اگر چه مختصر و بدون تعقیبات باشد، بر نماز آخر وقت رجحان دارد؛ و نماز جماعتی که مختصر خوانده شود، از نماز فرادا که آن را طول بدهند، برتر است.

۱۲۷. آیا خواندن نماز اوّل وقت فرادی بهتر است یا با مدّتی تأخیر؛ ولی به جماعت؟

خواندن نماز به جماعت افضل است، هرچند مقداری از اوّل وقت بگذرد.

۱۲۸. بین نماز اوّل وقت و درس (کلاس درسی که در زمان اذان ظهر دائر است) کدام ارجحیت دارد؟ آیا جایز است کلاس درس را به خاطر نماز اوّل وقت ترک کرد؟

خواندن نماز در ابتدای وقت مستحبّ مؤکد است؛ ولی چنانچه رها کردن کلاس درس در اوّل وقت، توهین به استاد و یا خلاف مقررات دانشگاه و یا باعث رکود علمی گردد، نماز خود را پس از پایان کلاس به جای آورید.

۱۲۹. آیا در حال جنابت یا عادت ماهانه می توان نماز میت خواند؟

بلی! می توان نماز میت خواند و نماز صحیح است؛ اگرچه احتیاط مستحبّ آن است تمام چیزهایی که در نمازهای دیگر لازم است، در نماز میت نیز رعایت شود.

۱۳۰. آیا برای خسوف و کسوف که متوجّه آن نشده ایم و دیگران خبر می دهند، نماز آیات واجب است؟

اگر در زمان گرفتن ماه یا خورشید متوجّه نشده اید و بعد از پایان خسوف و کسوف اطلاع پیدا کردید، در صورتی که تمام قرص ماه و یا خورشید نگرفته باشد، نماز آیات بر شما واجب نیست.

۱۳۱. چرا در مسافرت نمی توانیم روزه بگیریم و نماز شکسته است؟

شکسته شدن نماز و واجب نبودن روزه در مسافرت، حکم امتنانی است و شاید یکی از حکمت هایش این باشد که چون غالبا مسافرت همراه با یک سری دشواری هاست، خداوند متعال نیز بعضی از احکام را برای تسهیل در امر مردم تخفیف داده است.

۱۳۲. اگر قبل از نماز، پدری با فرزندش کار داشته باشد و او را صدا بزند، وظیفه پسر چیست؟

اگر وقت نماز تنگ است، بایـد نماز را بخوانـد و بعـد به سـراغ کار پدر برود؛ امّا اگر وقت وسـعت دارد، می تواند کار پدر را مقـدم بـدارد. البته اگر تـأخیر در انجـام فرمان پـدر، موجب رنجش خاطر او می شود، در وسـعت وقت، بایـد امر پـدر را مقـدم بدارد.

۱۳۳. نماز عید فطر و قربان واجب است یا مستحبّ؟

نماز عید در زمان غیبت امام عصر علیه السلام مستحبّ است.

احکام روزه

۱۳۴. در ماه رمضان، اگر فکر کند که می تواند تا قبل از اذان غسل کند؛ امّا نتواند. آیا روزه صحیح است؟

چنانچه موفق به غسل نشود و در تنگی وقت قبل از اذان صبح، تیمم بدل از غسل نماید، روزه اش صحیح است.

۱۳۵. روزه داری که دندان هایش خونریزی داشته باشد و مجبور باشد آنها را بشوید و در حین شستن، خون به گلویش برسد، روزه اش چه حکمی دارد؟

شستن دهان و دندان به هنگام روزه مانعی ندارد؛ ولی پس از شستن بهتر است سه مرتبه آب دهان را بیرون بریزد تا مطمئن شود که آب در دهان نمانده است و اگر خون بی اختیار و یا سهوا به گلو برسد، روزه را باطل نمی کند.

۱۳۶. پر کردن دندان در ماه رمضان چگونه است؟

پر کردن، جرم گیری و کشیدن دندان در ماه رمضان برای پزشکان مانعی ندارد و برای شخص روزه دار، زمانی جایز است که مطمئن باشد خون یا آبی که به وسیله دستگاه وارد فضای دهان می شود، فرو نخواهد رفت.

۱۳۷. اگر روزه دار به نامحرم نگاه کند، آیا روزه اش باطل می شود؟

روزه صحیح است؛ ولی باید از آن گناه توبه کند و توجّه داشته باشد همان گونه که در روایات آمده روزه گرفتن فقط امساک و پرهیز از خوردن

و آشامیدن نیست؛ بلکه باید چشم و گوش و زبان و قلب و سایر اعضا نیز روزه باشند و از ارتکاب خلاف و گناه حفظ شوند و الّا از ثواب و ارزش روزه کاسته می شود.

۱۳۸. شخصی که به حرمت و حکم استمنا آگاهی نداشته و بدون غسل، نماز و روزه به جای آورده است، چه حکمی دارد؟

نمازهایی را که بدون غسل خوانده، باید قضا کند، و نسبت به روزه ها، اگر واقعا در زمانی که استمنا می کرده، به حکم مسأله جاهل بوده و در تحقیق و سؤال کوتاهی نکرده است، روزه ها قضا ندارد.

۱۳۹. شب، قصد گرفتن روزه داشتم؛ امّا سحر بیدار نشدم تا قصد کنم. نزدیک آفتاب از خواب بیدار شدم، آیا روزه ام صحیح است؟

بلی! صحیح است و لازم نیست حتما سحر بیدار شوید و نیت روزه کنید.

۱۴۰. اگر در شب ماه رمضان جُنُب شویم و تا نزدیک اذان صبح غسل را به تأخیر اندازیم و سپس تیمم کنیم، آیا روزه صحیح است؟

تأخیر غسل، معصیت و گناه است؛ امّا اگر عمدا غسل را تأخیر انداخته اید، لازم است با تیمم روزه بگیرید و قضای آن را هم بنابر احتیاط واجب، به جای آورید.

۱۴۱. اگر خانمی تا بعد از اذان صبح عذر داشت؛ ولی قبل از طلوع آفتاب پاک شد و غسل کرد، آیا روزه آن روزش صحیح است؟

اگر عذر تا بعد از اذان صبح ادامه داشته است، روزه آن روز صحیح نیست؛ همان گونه اگر چند دقیقه قبل از اذان مغرب نیز عادت شود، روزه اش باطل می گردد.

۱۴۲. اگر در ماه رمضان، غسل جنابت را فراموش کنیم و پس از چند روز یادمان بیاید، چه تکلیفی داریم؟

باید روزه آن چند روز را قضا کنید؛ ولی کفاره ندارد.

۱۴۳. هنگامی که روزه می گیرم، بدنم به شدّت سست می شود و نمی توانم کارهایی مثل درس خواندن را انجام دهم، وظیفه من چیست؟

این گونه ضعف و سستی ها تقریبا لازمه روزه است و برای نوع افراد پیش می آید و نمی توان به خاطر آن، روزه را خورد. می توانید هنگام سحر از غذای مقوّی استفاده کنید و ساعات خواب شب را کمی بیشتر نمایید تا در روز دچار مشکل نشوید.

۱۴۴. در گذشته بعضی از روزه هایم را نگرفته ام، اکنون که ناراحتی معده دارم، قضای آن را چگونه به جای آورم؟

کفّاره آنها را بپردازید و قضای روزه های گذشته را به جای آورید. البته لازم نیست قضای آنها پی در پی باشد و اگر با فاصله هم نمی توانید قضای آن را به جای آورید، هر وقت قدرت پیدا کردید انجام دهید. و در غیر این صورت باید برای انجام آن وصیت کنید. درباره روزه های امسال نیز، اگر تا رمضان آینده قادر به انجام قضای آن نشوید، گرفتن روزه واجب نیست و فقط کفّاره آن را بپردازید.

۱۴۵. دخترانی که تازه به سن بلوغ می رسند و قدرت گرفتن همه روزه ها را ندارند، چه وظیفه ای دارند؟

هر مقدار از روزه ها را که می توانند، در ماه مبارک رمضان بگیرند و قضای بقیه آن را در طول سال به تدریج به جا آورند. و اگر نمی توانند روزه بگیرند، فعلا پرداخت کفاره (یک مُدّ طعام تقریبا ۷۵۰ گرم طعام به ازای هر روز) کافی است و در سال های بعد، قضای آن را هم بگیرند.

۱۴۶. آیا می توانیم قضای روزه رمضان را در مسافرت بگیریم؟

خیر! مگر آنکه قصد ده روز اقامت را کرده باشید.

۱۴۷. کسی که می داند آخر هفته به وطن برمی گردد، آیا می تواند قصد ده روز نماید و روزه های خود را در مسافرت بگیرد؟

اگر می داند آخر هفته برمی گردد و تصمیم جدی بر ماندن ده روز ندارد، قصد اقامت ده روز صحیح نیست و روزه باطل است.

۱۴۸. اگر در مسافرت سحری بخوریم و در همان روز به وطن برگردیم، می توانیم روزه بگیریم؟

چنانچه قبل از اذان ظهر به حدّ ترخص جایی که صدای اذان شهر شنیده می شود و دیوار شهر دیده می شود برسید و در مسافرت هم کاری که روزه را باطل می کند، انجام نداده باشید، باید قصد روزه کنید و روزه صحیح است.

۱۴۹. بیماری است که اگر در روز تنها یک قرص بخورد، می تواند روزه اش را بگیرد؛ آیا روزه بر او واجب است؟

اگر برای معالجه ناچار از مصرف دارو در روز باشد؛ روزه بر او واجب نیست و بعدا قضای آن را بگیرد.

۱۵۰. اگر روزه باشم و مادرم مرا وادار به خوردن غذا کند، آیا روزه ام باطل می شود؟

خوردن و آشامیدن روزه را باطل می کند؛ هر چند بر اثر درخواست و اصرار شخص دیگر باشد.

۱۵۱. آیا گوش کردن موسیقی و نگاه به نامحرم، روزه را باطل می کند؟

گناهان مذکور روزه را باطل نمی کند؛ لکن ثوان آن را کاهش می دهد.

۱۵۲. اگر کسی در ماه رمضان تصمیم به خوردن چیزی بگیرد؛ امّا قبل از خوردن منصرف شود، روزه اش چه صورت دارد؟

با تصمیم به خوردن روزه، روزه باطل می شود؛ لکن نباید تا وقت افطار مفطری به جا آورد، و بعدا هم قضای آن را بگیرد.

۱۵۳. آیا اگر در حال روزه سهوا چیزی بخوریم، روزه باطل می شود؟

خیر! روزه باطل نمی شود، و فرقی بین روزه رمضان و روزه قضا یا مستحبی نیست.

مسایل کفاره روزه

۱۵۴. کسی که روزه ماه رمضان را عمدا افطار کرده، آیا می تواند به جای کفاره روزه عمد، مقداری پول به مقامات و افرادی که صلاح می داند، بدهد و از گناه خود استغفار نماید؟

استغفار از گناه واجب است، و دادن پول به هر مقامی، جبران کفّاره روزه را نمی کند. کسی که عمدا روزه خود را افطار کرده است، باید علاوه بر قضا،

کفّاره آن را هم بپردازد. و کفّاره آن: شصت روز روزه گرفتن یا شصت مسکین را اطعام کردن و یا یک بنده آزاد کردن است. البته اگر قیمت اطعام شصت مسکین را در اختیار شخص یا مؤسسه ای مطمئن قرار دهد تا به وکالت از او، شصت مسکین را اطعام کنند، مانعی ندارد.

۱۵۵. آیا باید قضای روزه ها پی در پی باشد؟ اگر سال بر آن بگذرد، آیا کفاره هم دارد؟

لازم نیست قضای روزه ها پی در پی و پشت سر هم باشد؛ مگر اینکه تعداد روزهایی که به ماه رمضان آینده باقی مانده با مقدار روزه های قضا مساوی باشد. و کسی که قضای ماه رمضان را یک سال یا بیشتر به تأخیر انداخته، باید علاوه بر قضا برای هر روز، یک مد طعام (۷۵۰ گرم گندم، آرد، برنج و ...) بابت کفّاره تأخیر به نیازمندان بپردازد.

۱۵۶. آیا تأخیر در کفاره روزه باعث افزایش آن می شود؟

خیر! کفّاره تأخیر روزه با گذشتِ چند سال اضافه نمی شود، شما می توانید آن را به صورت گندم، آرد و ... به فقیر بدهید یا پول آن را به دفتر مرجع تقلید خود تحویل نمایید و بگویید کفاره است تا جنس تهیه کرده و به فقیر بدهند.

احکام اعتکاف

۱۵۷. آیا کسی که معتکف شده می تواند روزه های سه روز اعتکاف را به عنوان نذری یا قضا یا کفاره حساب کند؟

بلی! می توان روزه قضا و کفاره و نذر را در اعتکاف به جا آورد و لازم نیست روزه برای خصوصِ اعتکاف باشد.

۱۵۸. آیا در اعتکاف، حیاط مسجد حکم مسجد را دارد؟

حیاط مسجد حکم مسجد را ندارد؛ مگر آنکه معلوم شود حیاط را هم به عنوان مسجد وقف کرده اند.

۱۵۹. برای رفتن به نماز جمعه، می توان از محل اعتکاف خارج شد؟

ظاهرا از مواردی است که می توان خارج شد؛ ولی باید حدّاقل زمان لازم را رعایت کرد.

۱۶۰. اعتکاف فرزند بدون اجازه پدر صحیح است یا خیر؟

اگر موجب اذیت و آزار والدین نباشد، نیاز به اجازه نیست.

۱۶۱. در صورتی که شخص در روز سوم اعتکاف مریض شود یا اضطراری پیش آید، آیا می تواند اعتکاف را به هم زند؟

در صورتی که از گرفتن روزه معذور باشد، اعتکاف باطل می شود؛ ولی کفّاره ندارد.

۱۶۲. اعتکاف در غیر مسجد جامع (مثل نمازخانه دانشگاه) چه صورت دارد؟

اعتکاف در غیر مسجد جامع صحیح و مشروع نیست و احکام اعتکاف را ندارد.

مسجد جامع، مسجدی است که اختصاص به گروه و قبیله خاصی ندارد و اقشار مختلف مردم در آن رفت و آمد می کنند.

۱۶۳. آیا کسانی که به مکّه می روند، می توانند در مسجد الحرام معتکف شوند؟

اگر قصد اقامه ده روز در مکّه را داشته باشند، یا نذر روزه در سفر نموده باشند، اعتکاف اشکال ندارد و الاّ روزه صحیح نیست و اعتکاف باطل است.

۱۶۴. آیا در روزهای اعتکاف می توانیم در کلاس درس شرکت کنیم؟

رفتن به کلاس درس، از موارد مجازِ خروج از محل اعتکاف نیست.

احکام خمس

۱۶۵. آیا کتابی که مورد مطالعه قرار نگرفته، خمس دارد؟

اگر کتاب، مورد نیاز انسان و در شأن او باشد، خمس به آن تعلق نمی گیرد، هرچند آنها را در طول سال نخواند.

۱۶۶. خانمی که مقداری طلا به او هدیه شده و الان هم از آن استفاده می کند، باید خمس و زکاتش را بپردازد؟

زینت های مذکور زکات ندارد، و اگر در حدّ معمول و متعارف باشد، خمس ندارد؛ ولی چنانچه بیشتر از حدّ معمول و شأن فرد باشد، پرداخت خمس آن واجب است.

۱۶۷. آیا به سکه طلا (بهار آزادی) خمس تعلق می گیرد؟

سکه بهار آزادی نیز مانند سایر دارایی ها است؛ چنانچه تا سر سال خمسی باقی بماند، پرداخت خمس آن واجب می باشد.

۱۶۸. آیا به سود پولی که در بانک سپرده گذاری شده، در صورتی که خمس اصل پول پرداخت شده باشد، خمس تعلق می گیرد؟

اگر سود به نحو مشروع باشد، هر مقدار از آن که مصرف نگردد و تا سر سال خمسی باقی بماند، پرداخت خمس آن واجب است.

۱۶۹. پولی بابت وام دانشجویی به ما داده می شود، آیا اگر آن را پس انداز کنیم، خمس دارد؟

وام مشمول خمس نمی گردد، مگر به مقداری که اقساط آن پرداخت شده و پس انداز شده باشد.

۱۷۰. خانم هایی که شاغل انـد و درآمد دارند، آیا لازم است هر ماه خمس حقوق خود را کنار بگذارند یا تعیین سال خمسـی کفایت می کند؟

پرداخت خمس در هر ماه لازم نیست؛ بلکه اوّلین حقوقی که می گیرنـد، اوّل سال خمسـی آنها است. و چنانچه درآمـدشان از مخارج سال اضافه بیاید، باید خمس آن را بپردازند.

۱۷۱. مهریه خود را به تدریج از شوهرم می گیرم، آیا خمس دارد؟

مهریه خمس ندارد.

۱۷۲. برای رفتن به عمره مفرده ثبت نام کرده ام. قسـمتی از پول آن را پرداخته ام و بقیه وام است، آیا لازم است خمس آنها را بپردازم؟

پولی که پرداخته ایـد، اگر از درآمـد بوده و یک سال بر آن گذشـته و بعـد به حساب ریخته ایـد، خمس دارد؛ امّا وام مذکور خمس ندارد.

۱۷۳. اگر با این هدف که خمس ندهیم، طوری خرج کنیم که از درآمد سال چیزی زیاد نیاید، اشکال دارد؟

اگر مصارف حلال باشد و زاید بر شأن نباشد، اشکال ندارد و در فرض سؤال، پرداخت خمس لازم نیست.

۱۷۴. خوردن غذاهایی که به عنوان نذر می دهند و نمی دانیم صاحبانش حساب خمسی دارند یا نه، چه صورت دارد؟

اگر یقین نداشته باشید به عین غذایی که مصرف می کنید، خمس تعلق گرفته یا خیر، استفاده از آن برای شما اشکال ندارد.

۱۷۵. آیا می توانم بدون رجوع به مرجع تقلید، خمس خود را در راهی که مصلحت می بینم، خرج کنم؟

خیر، تصرف در خمس بدون اجازه از مجتهد جامع الشرایط جایز نیست. البته با اجازه از آن مجتهد یا وکیل او می توانید در مصارف شرعی تعیین شده صرف نمایید.

۱۷۶. اگر وام گرفته باشم و قبل از مصرف آن، سال خمسی برسد پرداخت خمس آن لازم است یا خیر؟

خمسِ وام واجب نیست؛ مگر به مقداری که اقساط آن را پرداخته باشید که در حکم پس انداز است.

۱۷۷. پولی را به تدریج برای تهیه خانه پس انداز کرده ام، آیا به آن خمس تعلّق می گیرد؟

اگر راهی برای تهیه خانه مسکونی مورد نیاز فعلی، غیر از پس انداز تدریجی ندارید، پس انداز مذکور خمس ندارد.

۱۷۸. آیا سهامی که از بازار بورس خریداری می کنیم، خمس دارد؟

حکم سرمایه را دارد که در سر سال خمسی، باید خمس آن را بپردازید.

۱۷۹. اگر از درآمد خود به کسی قرض داده باشیم، و بعد از دو سال به ما برگرداند، خمس دارد؟

بلی، پرداخت خمس آن بلافاصله واجب است.

احکام زکات

۱۸۰. پرداخت زکات گندم و جو در چه زمانی لازم است؟

وقتی گندم و جو دانه می بندد، وقت تعلّق زکات است و پرداخت آن در زمان جمع آوری محصول است.

۱۸۱. زکات را باید به مرجع داد، یا خودمان هم می توانیم به مصرف برسانیم؟

به نظر مشهور فقها، خودتان هم می توانید زکات را در مصارف معیّنه خرج کنید. مصارف زکات عبارت است از: فقیر، مسکین، مسافر در راه مانده، آزاد کردن بندگان، پرداخت بدهی بدهکاران، پرداخت حقوق کارمندان جمع آوری کننده زکات، کُفاری که اگر زکات به آنها داده شود به اسلام مایل می شوند، و فی سبیل اللّه؛ یعنی هر کاری که برای عموم مسلمین نفع داشته باشد، مثل ساختن مدرسه و مسجد و بیمارستان و ... .

۱۸۲. زکات سرمایه چند درصد آن می باشد؟

نظر مشهور فقهای شیعه آن است که زکات بر نُه چیز تعلق می گیرد، و زکات سرمایه کسب واجب نیست.

۱۸۳. آیا می توانیم زکات فطره را برای کمک به مدرسه و مسجد بپردازیم؟

احتیاط واجب آن است که زکات فطره را به فقرای شیعه اثنی عشری بدهند، اگرچه در شهر دیگر باشند.

۱۸۴. اگر شخصی مخارج سالش را نداشته باشد؛ ولی گندم او به حدّ نصاب برسد، آیا زکات بر او واجب است؟

بلی! باید زکات گندم خود را بپردازد، و اگر فقیر است، دیگران می توانند به او زکات بدهند.

احکام حجّ

۱۸۵. اگر پدرم هزینه رفتن به سفر حجّ را به من ببخشد، آیا حجّ بر من واجب می شود؟

بلی، اگر هزینه سفر حجّ را در اختیار کسی بگذارند، با وجود سلامت جسمانی و امکان مسافرت، حجّ بر او واجب می گردد و اصطلاحا به آن حجّ بذلی می گویند.

۱۸۶. آیا انجام عمره نیز مانند حجّ بر ما واجب می شود؟

برای کسانی که از مکّه دور هستند و وظیفه آنها حجّ تمتع است، عمره مفرده واجب نمی باشد.

۱۸۷. آیا صحیح است که می گویند در حال احرام، همسر به انسان نامحرم می شود؟

خیر! در حال احرام، همسر به انسان نامحرم نمی شود لکن هرگونه تمتع و لذت بردن شهوانی از همسر ممنوع می گردد؛ امّا صحبت کردن با او بدون قصد لذت اشکال ندارد.

۱۸۸. آیا در سفر عمره می توانیم چند عمره برای خود یا دیگران انجام دهیم؟

در تکرار عمره، به قصد اشخاص مختلف و همچنین یک عمره برای خود و یک عمره به عنوان نیابت از دیگری، فاصله معتبر نیست.

۱۸۹. اگر کسی به سفر عمره رفته باشد، کفایت از حجّ می کند یا خیر؟

خیر! عمره مفرده از حَجّهُ الاسلام کفایت نمی کند؛ بنابراین، پس از حصول شرایط استطاعت باید به حجّ برود.

۱۹۰. لباس احرام مردان در عمره، حتما باید حوله سفید باشد؟ برای خانم ها چطور؟

واجب نیست مردان از حوله سفید استفاده کنند. اگر پارچه دوخته نشده باشد، کفایت می کند. ولی چون مستحب است لباس احرام از پنبه و به رنگ سفید باشد، معمولاً از حوله سفید استفاده می شود. خانم ها می توانند در لباس خود مُحرم شوند، و شرایط خاصی ندارند.

۱۹۱. آیا شک در طواف هم مانند شک در نماز است؟

شک در طواف واجب، در اکثر موارد باطل کننده طواف است.

احکام امر به معروف

۱۹۲. وظیفه کسی که به مجلس تماشای فیلم های مبتذل رفته است و می داند امر به معروف و نهی از منکر با تمسخر حاضران مواجه می شود، چیست؟

چنانچه احتمال تأثیر نمی دهد، نهی از منکر واجب نیست؛ ولی باید خودش از مجلس خارج شود و اگر ناچار به ماندن است، نگاه نکند.

۱۹۳. در چه شرایطی می توانیم امر به معروف و نهی از منکر کنیم؟

بعضی از شرایط امر به معروف به شرح زیر است:

الف) امرکننده به معروف و نهی کننده از منکر باید خود معروف و منکر را بشناسد.

ب) بداند که فاعل منکر، علم به منکر بودن آن عمل دارد و بدون عذر شرعی مرتکب می شود.

ج) احتمال تأثیر بدهد.

د) امر به معروف و نهی از منکر برای او ضرر نداشته باشد.

۱۹۴. اگر پدر یا مادر مرتکب گناه شوند، وظیفه فرزند در مقابل ایشان چیست؟ آیا نهی از منکر نسبت به ایشان بی احترامی محسوب می شود؟

نهی از منکر ملازم با بی احترامی نیست، و فرزند می تواند با کلام متین

و اخلاق حسنه با پدر و مادر برخورد نماید و عواقب انجام معصیت را به ایشان تذکّر دهد و آنان را متوجّه تکالیف شرعی نماید، و در صورتی که تأثیر نکرد، وظیفه ای ندارد.

۱۹۵. در محل کار تخلّفاتی را می بینیم که اگر به آنها تذکّر بدهیم، ممکن است موجب محرومیت از بعضی امتیازات مانند اضافه کار و پاداش و ترفیع رتبه شود، وظیفه ما چیست؟

به طور کلّی اگر خوف داشته باشید که بر اثر امر به معروف و نهی از منکر، ضرر قابل توجّهی به شما برسد، انجام آن واجب نیست؛ ولی چنانچه بتوانید، لازم است از طرق غیرمستقیم اقدام نمایید.

احکام ازدواج و مَحرمیت

۱۹۶. استفاده از زنجیر، انگشتر و حلقه نامزدی طلا برای مردان چه صورت دارد؟

زینت به طلا برای مرد در هر حال حرام و نماز با آن نیز باطل است.

۱۹۷. حکم طلای سفید برای مردان چگونه است؟

طلای زرد، اگر مخلوط نقره داشته باشد که در اصطلاح برخی طلای سفید نامیده می شود، برای مرد جایز نیست؛ امّا پلاتین که فلز دیگری غیر از طلا است، برای مردان اشکال ندارد.

۱۹۸. پسری که به سبب ناتوانی مادرش در امر شیردهی، توسط زنی دیگر شیر داده می شود، آیا می تواند با دختر آن زن ازدواج کند؟

اگر با رعایت شرایط هشت گانه از آن زن شیر بخورد، با دخترهای آن زن محرم می شود و حکم خواهران خودش را پیدا می کند و ازدواج با آنها حرام است.(۱)

۱۹۹. آیا ازدواج دختر سیّد با غیر سیّد اشکال دارد؟

خیر! اشکالی ندارد؛ لکن سزاوار است شوهر، حرمت همسر سیّده خود را بیشتر رعایت کند.

۱- در این مورد می توانید به توضیح المسایل (احکام نکاح، بخش شیر دادن) مراجعه فرمایید.

۲۰۰. آیا زن می تواند هرگونه خواست، در مهریه اش تصرّف کند؟

مهریه، ملک زن است و اختیار تصرف با خود او است؛ گرچه مشورت با شوهر در مصرف آن، می تواند مانع از اختلافات خانوادگی شود.

۲۰۱. آیا دایی مادر و عموی پدر بر ما محرمند؟

به طور کلّی محارم نَسَبی مثل: پدر و مادر، پدربزرگ و مادربزرگ های پدری و مادری، برادر و خواهر، فرزندان برادر و فرزندان خواهر، دایی و خاله، عمو و عمه انسان، دایی ها و خاله ها و عموها و عمه های پدر و مادر، همه به انسان محرمند.

۲۰۲. محرمیت خاله و دایی و امثال آن در چه حدّی است؟

محارم نسبی می توانند بدن یکدیگر را جز عورتین، بدون قصد لذت نگاه کنند؛ ولی نگاه با لذت و ریبه حرام است.

۲۰۳. مادرِ زن پدر به ما محرم است؟

خیر! تنها خود زن پدر بر شما محرم است و مادر یا مادربزرگ او به شما محرم نیست.

۲۰۴. پدر من زن دیگری گرفته است؛ آیا من و برادرانم به او محرم هستیم؟ به خواهر او که خاله ما می شود چطور؟

شما و برادرانتان به زن پدر محرم هستید؛ امّا خواهر او خاله شما محسوب نمی شود و به شما محرم نیست.

۲۰۵. برادرم دختری از پرورشگاه آورده است، چگونه این دختر به من و برادران دیگرم محرم می شود؟

اگر مـادر یا خواهر شـما یا زن یکی از برادران شـما شـیر داشـته باشـد، و سن دختر کمتر از دو سال باشـد، می تواننـد از طریق رضاع (شیرخوارگی) او را به شما و سایر برادرانتان محرم سازند.(۱)

۲۰۶. شخصـی دختری را به عنوان فرزندخوانده اختیار کرده است و امکان محرمیت از طریق شیرخوارگی وجود ندارد، چگونه این دختر به پدرخوانده و برادرانش، و نیز به برادران مادرخوانده محرم می شود؟

اگر پدرخوانده، پدر یا پدربزرگ داشـته باشد و این دختر را به عقد موقت یکی از ایشان درآورند، به پدر خوانده و برادرانش محرم می گردد و نیز اگر او را به عقـد موقت پـدر یا پـدربزرگ مادرخوانـده درآورنـد، به برادران مادرخوانـده هم محرم می شود. البته اگر پـدر واقعی دختر بچّه معلوم است، عقـد بایـد با اجازه او انجام گیرد و اگر پـدر دختر نامعلوم است، عقـد باید با اجازه مجتهد جامع الشرایط انجام پذیرد.

۲۰۷. در مسأله قبل، مدّت عقد موقّت چقدر است؟

مدّت عقد موقت می تواند از کمتر از یک ساعت تا یک ماه یا چند سال باشد. و نسبت به ازدواج صـغیر و صغیره، احتیاط آن است که مدّت عقد به مقداری باشد که پسر به حدّ استمتاع جنسی برسد و قابلیت تلذّذ جنسی از دختر وجود داشته باشد.

۲۰۸. در مسأله قبل، آیا پس از پایان مدّت عقد موقت، محرمیت همچنان باقی است؟

۱- شرایط رضاع را در توضیح المسایل ملاحظه فرمایید.

پس از پایان مـدّت عقـد، نسـبت به پـدر یا جـدّ پـدری که دختر بچّه را به ازدواج او درآورده انـد، محرمیت تمام می شود؛ امّا محرمیت با فرزندان پدر یا جدّ پدری و نوه های آنها همچنان باقی است.

۲۰۹. اگر به کسـی برای خوانـدن عقـد ازدواج یا طلاق وکالت دادیم و بعـد پشـیمان شدیم؛ ولی وکیل صـیغه عقد یا طلاق را جاری کرد. آیا عقد و طلاق صحیح است؟

عمل وکیل تا زمانی که از عزل خود مطّلع نشـده، ممضـی و پـذیرفته شـده است. بنابراین، اگر پس از پشـیمانی به وکیل اطلاع نـداده باشـید، عقد و یا طلاق صـحیح است. و اگر اطلاع داده باشـید، عقد فضولی است و منوط به اجازه شـما است؛ امّا طلاق باطل است.

۲۱۰. روابط بین خانم با نامزدش باید چگونه باشد، آیا باید به تمام خواسته های او پاسخ دهد؟

نامزد قبل از اجرای صـیغه عقد نامحرم است؛ امّا وقتی صـیغه عقد شـرعی بین زن و شوهر خوانده شد، وظایفی که از نظر شـرع مقـدّس برای هر یک از طرفین تعیین شـده و در رساله های عملیه بیان گردیـده، برعهـده آن دو مترتب می شود؛ هر چند هنوز مراسم رسمی عروسی انجام نشده باشد. در این صورت، طرفین می توانند هر گونه لذتی از یکدیگر ببرند. البته خوب است آن مقدار از روابط که عرفا و طبق مرسوم به بعد از عروسی موکول شده، رعایت شود.

۲۱۱. آیا لازم است با هر دختری که خانواده برایم انتخاب می کنند، ازدواج کنم؟

خیر! مجبور به ازدواج با او نیستید؛ ولی از آنجا که پدر و مادر در امر ازدواج بیش از شما تجربه دارند و نکاتی را در نظر می گیرند که شاید مورد توجّه شما نباشد، مناسب است شما شرایط لازم همسر آینده خود را با ایشان مطرح کنید تا انتخاب دقیق تر صورت گیرد.

۲۱۲. خانمی که چند سال درآمد خود را در خانه خرج کرده است، آیا از شوهر طلبکار است؟

اگر حقوق و درآمدش را با رضایت به شوهر بخشیده یا در امور خانه خرج کرده است، از کسی طلبکار نیست؛ امّا چنانچه به شوهر قرض داده و شوهر آن را هزینه کرده است، یا به امر شوهر و بدون قصد مجّانی خرج کرده است، طلبکار است و شوهر باید طلب او را بپردازد.

۲۱۳. در هفته های اوّل حاملگی که هنوز خلقت جنین کامل نشده است، سقط جنین چه صورتی دارد؟

پس از انعقاد نطفه، سقط جنین حرام است و موجب دیه می گردد و دیه آن بر حسب مراحل خلقت جنین از بیست تا هزار دینار طلا است. [دینار معادل ۱۸ نخود طلای مسکوک است].

۲۱۴. آیا جراحی برای ترمیم بکارت جایز است؟

جراحی برای ترمیم بکارت اگر موجب نظر و لمس غیر شوهر باشد، حرام است. و در صورت ترمیم چنانچه شوهر در موقع ازدواج شرط بکارت

کند یا عقد را مبنی بر بکارت دختر جاری کنند، و بکارت بر اثر نزدیکی بر طرف شده باشد، حقّ فسخ برای شوهر وجود دارد و جراحی در آن تأثیری ندارد.

۲۱۵. زنانی که رَحِمشان را با جراحی بیرون آورده اند و بچّه دار نمی شوند، آیا عدّه دارند؟

بلی! عدّه دارند؛ معلوم شدن پدر طفل از حکمت های عدّه است، نه علت آن.

۲۱۶. آیا ارضای جنسی همسر به وسیله شوهر بدون نزدیکی اشکال دارد؟

ارضای جنسی زوجه به وسیله اعضای بدن شوهر، بدون دخول اشکال ندارد؛ ولی موجب ادای حقّ زوجه نمی شود.

احکام حجاب و رابطه با نامحرم

اشاره

۲۱۷. آیا پوشاندن پا از مچ تا انگشتان در مقابل نامحرم برای زن واجب است؟

بلی! زن باید در مقابل نامحرم، روی پاها را هم بپوشاند.

۲۱۸. سلام کردن به نامحرم چه حکمی دارد؟

در محیط های جمعی سـلام کردن بر جمع مانعی نـدارد؛ ولی بهتر است از سـلام های خصوصـی که نوعا زمینه ساز فتنه است، اجتنـاب شود. از امیر مؤمنان علیه السـلام روایت شـده است که فرمود: «من به زن جوان سـلام نمی کنم؛ زیرا می ترسم در قلبم چیزی خلجان کند که مطلوب پروردگار نیست».

۲۱۹. آیا صحبت با نامحرم در محیط خلوت و به مدّت طولانی جایز است؟

اگر محیـط خلوتی باشـد که دیگری نتوانـد به آن وارد شود، بودن دو نامحرم در آن مکان حرام است، و در غیر آنجا هم، اگر صحبت های شهوانی باشد، یا مفسده دیگری بر آن مترتب شود، جایز نیست.

۲۲۰. آیا رعایت حجاب در مقابل پسر خاله و پسر عمو لازم است، اگر چه مسن تر از خودم و جای پدرم باشند؟

پسـر عمه، پسـر خاله، پسـر دایی و پسـر عمو همه نامحرم هستند و رعایت حجاب در برابر آنها واجب و ترک آن گناه است؛ و بالا بودن سن آنان موجب تغییر حکم نیست.

۲۲۱. آیا می توانیم با دختر نامحرمی، صیغه خواهر و برادری بخوانیم، و مثل خواهر و برادر با هم رفتار کنیم؟

خیر! صیغه خواهر و برادری با نامحرم مشروع نیست، آنچه موجب محرمیت می شود، انجام عقد ازدواج به صورت دائم یا موقت، با رعایت شرایط مربوطه است.

۲۲۲. با توجّه به اینکه کلاس های دانشجویان دختر و پسر با هم برگزار می شود، طبعا ناخودآگاه چشم آدم به دختران نامحرم می افتد، حکم آن چیست؟

نگاه غیرعمدی و بدون قصد لذت اشکال ندارد.

۲۲۳. شنیده ام که می گویند گریم جزء آرایش حساب نمی شود، آیا این مطلب درست است، و گریم کردن جایز است؟

گریم اگر همراه کار حرامی نباشد اشکال ندارد. بنابراین گریم مردان به وسیله مردان یا زنان به وسیله زنان اشکال ندارد؛ امّا اگر گریم زن یا مرد به وسیله نامحرم صورت بگیرد، جایز نیست. نکته دیگر آنکه هر جا «گریم» به عنوان آرایش با آرایش و تغییر چهره برای خانم ها باشد، باید از نامحرم پوشانده شود؛ امّا اگر صرفا برای تغییر چهره باشد، احوط پوشاندن آن از نامحرم است.

۲۲۴. در جلسات عقد و عروسی که داماد وارد می شود، تکلیف خانم هایی که با او نامحرم هستند چیست؟

در مقابل داماد و سایر نامحرمان باید رعایت حجاب کامل را بنمایند و فرقی بین مجلس عروسی و سایر موارد نیست.

۲۲۵. عکس هـایی که در کودکی (قبل از تکلیف) گرفته ایم و مسـلما بـدون حجاب و ... بوده، الان که بزرگ شـده ایم، اگر نامحرم ببیند مثلاً پسر خاله یا شوهر عمه و ... آیا اشکال شرعی دارد؟

اگر نامحرم بدون قصد لذت به عکس ها نگاه کند، مانعی ندارد و شما هم تکلیفی ندارید.

۲۲۶. در عقـدها و عروسـی ها که معمولاً خانم ها با لباس های ویژه آن مراسم شـرکت دارند و در اکثر مواقع نیز لباس ها بدن نما است و فیلم برداری صورت می گیرد، تکلیف ما چیست؟

اگر می دانید یا احتمال می دهید که در آینده این فیلم ها توسط افراد نامحرم مشاهده می گردد، لازم است حجاب کامل خود را موقع فیلم برداری مراعات کنید و اگر نمی توانید، از واقع شدن در مقابل دوربین فیلم برداری خودداری نمایید.

۲۲۷. اسـتفاده از کرم هـای چرب کننـده، مرطوب کننـده، ضـد آفتاب و ... بر روی دست و صورت، اگر به منظور محافظت از پوست به کار برده شود، و لو اینکه خوش بو باشد و یا باعث سفید و روشن شدن پوست شوند، چه حکمی دارد؟

اگر آرایش و زینت محسوب نشود، و بوی خوش آن موجب التذاذ و تحریک نامحرم نگردد اشکال ندارد؛ ولی در هر صورت بنابر احتیاط واجب، صورت را از نامحرم بپوشاند.

۲۲۸. در خانواده ما رسم است که در میهمانی ها همه بسـتگان با یکـدیگر دست می دهنـد. دست دادن بـدون قصـد لـذت چه صورت دارد؟

دست دادن با نامحرم، اگر چه از بستگان نزدیک مثل پسر دایی و عمو باشند، حتی بدون قصد لذت هم جایز نیست. لازم است آنها را با احکام شرعی آشنا سازید.

۲۲۹. آیا دایی یا عموی جوان می تواند دختر خواهر یا دختر برادر خود را که جوان است، ببوسد؟

اگر قصد لذت شهوانی و ریبه در کار نباشد، اشکال ندارد.

۲۳۰. آیا چیدن و رنگ کردن ابرو جایز است؟

اصلاح و رنگ کردن ابرو برای خانم ها اشکال ندارد؛ ولی باید از نامحرم پوشانده شود.

۲۳۱. نگاه کردن به استاد مرد برای بهتر فهمیدن درس چگونه است؟

نگاه به صورت و گردن و دست های مرد نامحرم که معمولاً نمی پوشانند، بدون قصد لذت و ریبه اشکال ندارد.

۲۳۲. پوشیدن جوراب نازک برای خانم ها چه حکمی دارد؟

چون پوشاندن روی پا در مقابل نامحرم واجب است. بنابراین، استفاده از جوراب نازک که پوست پا از زیر آن پیدا باشد، در مقابل نامحرم جایز نیست.

۲۳۳. اگر انسان با دوست دختر خود به امام زاده برود و زیارت کند، آیا زیارتش همانند دوست معمولی صحیح است؟

رفتن به زیارت امام زادگان برای کسب ثواب است. اگر انسان در مسیر کسب ثواب، گناهی مرتکب گردد، واضح است که به پاداش مذکور نخواهد رسید و چه بسا موجب افزایش گناه نیز بشود.

۲۳۴. آیا پوشیدن لباس تنگ و کوتاه برای خانم ها جایز است؟

لباس خانم ها در مقابل نامحرم، باید بدن را بپوشاند و به نحوی نباشد که موجب تحریک نامحرم گردد و برجستگی های بدن در آن ظاهر باشد.

۲۳۵. لبخند زدن هنگام صحبت با نامحرم چه حکمی دارد؟

لبخنــد زدن و هر کـاری کـه در معرض تهییـج نـامحرم اسـت، جـایز نیسـت، و در حـدیث آمـده: هزار سـال حبس در آخرت، مجازات یک کلمه شوخی با نامحرم است.

۲۳۶. معاینات پزشکی که مستلزم لمس و نظر به نامحرم است چه صورت دارد؟

در صورت نبودن پزشک مماثل، به مقدار ضرورت اشکال ندارد.

۲۳۷. دانشـجوی پرستاری هستم. در موقع کار در بیمارستان گاهی دستم با دست همکاران نامحرم تماس پیدا می کند. با اینکه قصد و غرضی در کار نیست و کوشش خود را برای عدم تماس انجام می دهم، آیا مرتکب گناه می شوم؟

اگر در اثنـای کار، دسـتتان به طور اتّفاقی با همکارانتان تماس پیـدا کنـد، اشـکال نـدارد؛ ولی چنانچه بدانیـد این عمل به طور مکرر هر چند ناخودآگاه انجام می گیرد، لازم است از دست کش و مانند آن استفاده کنید.

۲۳۸. اگر کسی با نگاه کردن یا لمس دختران غیر بالغ لذت ببرد، چه صورت دارد؟

حرام است.

حجاب توریست ها

۲۳۹. آیا لازم است حجاب را برای توریست ها الزامی کنیم؟

افراد توریست، از جهت حکم فقهی حجاب، تابع دین خود هستند؛ لکن همان گونه که ملزم به رعایت دیگر قوانین کشور هستند، نباید اجازه داده شود بر خلاف ارزش های دینی و فرهنگی کشور اقدام کنند، و موجب اشاعه فساد و ابتذال اخلاقی شوند.

لباس آستین کوتاه

۲۴۰. آیا پوشیدن لباس آستین کوتاه برای آقایان جایز است؟

چنانچه مرد بداند زنان با قصد لذت به دستانش نگاه می کنند، احتیاط واجب پوشاندن آن است.

پوشیدن لباس سیاه

۲۴۱. آیا پوشیدن لباس سیاه در عزای امام حسین علیه السلام کراهت دارد؟

پوشیدن لباس مشکی در سوگواری امام حسین علیه السلام از مصادیق تعظیم شعائر و دارای رجحان شرعی است و کراهت ندارد. بسیاری از فقهای بزرگوار و مراجع تقلید در روز عاشورا از قبای سیاه استفاده می کردند.

۲۴۲. معیار لباس شهرت چیست؟

لباس شهرت، لباسی است که پوشیدن آن به خاطر رنگ، کیفیت دوخت، یا علل دیگر مناسب نیست، به طوری که اگر آن را در برابر مردم بپوشند، توجّه آنان را به خود جلب می کند و انگشت نما می شوند.

۲۴۳. آیا لباس خانم ها حتما باید سیاه باشد؟

پوشیدن لباس سیاه واجب نیست؛ بلکه ملاک آن است که لباس خانم ها نباید به رنگی باشد که خلاف متعارف، و موجب جلب توجّه نامحرم گردد.

احکام مالی

خرید و فروش قسطی

۲۴۴. خرید و فروش کالاها به صورت اقساط و نسیه با قیمت بیشتر چه حکمی دارد؟

خرید اجناس به صورت قسطی و با قیمت بیشتر ربا نیست و اشکال ندارد.

۲۴۵. عقد فضولی و عقد باطل چه تفاوتی دارند؟

عقد فضولی، عقدی است که جز رضایت مالک، همه شرایط صحّت معامله را دارد. و اگر بعد از انجام عقد فضولی، مالک رضایت دهد، معامله صحیح است و آثار عقد بر آن مترتّب می شود؛ برخلاف عقد باطل که فاقد شرایط صحّت معامله است.

مثلاً اگر خانه فردی را بدون اجازه مالک بفروشیم، عقد فضولی است و با اجازه مالک معامله صحیح و تمام می شود؛ امّا اگر معامله ربوی باشد، هر چند توسط مالک انجام می شود، باطل است.

۲۴۶. چرا سود مضاربه حرام نیست؟

مضاربه در حقیقت، وکالت دادن برای انجام معاملات مشروع است که سود آن بین صاحب سرمایه و عامل با نسبت توافق شده تقسیم می گردد و اگر ضرری هم پیش بیاید، در صورتی که عامل کوتاهی نکرده باشد، از سرمایه کسر می شود.

مال دیگران

۲۴۷. در دوران کودکی پولی از کسی برداشته ام و نمی توانم مستقیما مطالب را به او بگویم، به نظر شما چگونه عمل کنیم؟ آیا می توانم صدقه دهم؟

باید به طریقی، پول را به صاحبش برسانید و لازم نیست بگویید بابت چه چیز است؛ مثلاً می توانید به او بگویید این پول را سابقا از من طلب داشته ای؛ و یا به حساب بانکی او واریز کنید، و یا به وسیله شخص دیگری پول را به دست او برسانید. و در هر حال، صدقه دادن کفایت نمی کند.

۲۴۸. اگر وسایل اشخاصی که اکنون به آنها دسترسی نداریم، پیش ما باشد، حکمش چیست؟

اگر صاحبان یا ورثه آنها را می شناسید، باید به هر صورت به صاحبش برسانید یا رضایت آنها را تحصیل کنید، و اگر از پیدا کردن صاحب آنها مأیوس هستید، می توانید آنها را با اجازه مجتهد از طرف صاحبش به فقیر غیر سیّد صدقه بدهید.

۲۴۹. اگر قبلاً مالی از کسی برداشته باشم، چگونه جبران کنم؟

اگر خود آن مال موجود است، خود آن را و اگر تلف شده است، مثل یا قیمت آن را به صاحبش بدهید؛ و اگر از دسترسی به صاحب آن مأیوس هستید، با اجازه مجتهد جامع الشرایط از طرف صاحبش به فقیر غیر سیّد صدقه دهید.

۲۵۰. در مسأله قبل اگر دسترسی به صاحب پول داشته باشیم؛ ولی پرداخت آن موجب اختلاف یا آبروریزی شود، تکلیف چیست؟

پول را باید به صاحبش برسانید، و لازم نیست علّت را بیان کنید. می توانید بگویید سابقا از من طلب داشته ای. همچنین می توان پول را به وسیله پست یا شخص ثالث به دست او رساند.

۲۵۱. مردی در گذشته حقوق همسر کارمند خود را به جبر گرفته و در امور خانه خرج کرده است، وظیفه اش چیست؟

اگر رضایت همسر را جلب نکرده باشد، ضامن است و باید جبران کند.

۲۵۲. در مواردی دیده ام که پرسنل بیمارستان وسایل پانسمان و داروهای بیمارستان را به مصارف شخصی خود می رسانند، آیا مشکل شرعی ندارد؟

مصرف وسایل و داروهای بیمارستان های دولتی و خصوصی خلاف مقررات، حرام است و موجب ضمان مثل یا قیمت آن می شود.

۲۵۳. قفل کردن تلفن کارتی و استفاده از آن چه صورت دارد؟

استفاده برخلاف مقررات از اموال دولت، حرام و موجب ضمان است.

۲۵۴. کفش من در مسجد گم شد، کفش دیگری به جای آن برداشتم. کار من چه حکمی دارد و الآن چه باید کنم؟

اگر بدانید کفشی که برداشته اید مال کسی است که کفش شما را برده، می توانید به جای کفش خود بردارید؛ ولی اگر قیمت آن از کفش خودتان بیشتر باشد، باید هر وقت صاحب آن پیدا شد، زیادی قیمت را به او بدهید؛

و چنانچه از پیـدا شـدن او ناامیـد شویـد، بایـد با اجازه حاکم شـرع (مجتهـد جامع الشـرایط) زیادی قیمت را از طرف صاحبش صدقه بدهید. امّا اگر احتمال می دهید کفشـی که برداشـته اید مال کسی که کفش شما را برده نیست، باید از صاحبش جست و جو کنید و چنان که مأیوس شدید، آن را از طرف صاحبش به فقیر غیر سیّد بدهید.

۲۵۵. چند سال است که پول بیمه داده ام؛ ولی بحمداللّه از دفترچه بیمه استفاده نکرده ام؛ آیا می توانم به مقدار پولی که بابت بیمه داده ام، به دیگری اجازه استفاده دهم؟

استفاده از دفترچه بیمه دیگری، خلاف مقررات و موجب ضمان استفاده کننده می شود.

۲۵۶. اگر بچّه نابالغی را کتک بزنیم، دیه مربوط به چه کسی است؟ آیا اگر پدر طفل رضایت دهد، کافی است؟

دیه مربوط به خود کودک است و ولیّ طفـل، بـدون وجه شـرعی حقّ نـدارد مـال طفل را به دیگری ببخشـد. البته اگر کودک پس از بلوغ و رشد، از حقّ خود گذشت، رفع ضمان از ضارب می شود.

سود سپرده بانک ها

۲۵۷. بانک ها برای سپرده ثابت، سود روزشمار می دهند. آیا این ربا نیست؟

اگر سپرده گـذار، بانک را وکیل کنـد که با پول او معامله مشـروع انجام دهد و درصدی از سود آن را به سپرده گذار بدهد و بقیه را به عنوان حقّ وکالت

بردارد همان گونه که در قانون بانک داری بـدون ربا آمـده است اشـکال ندارد؛ امّا اگر به شـرط گرفتن زیاده، به بانک قرض بدهد، ربا و حرام است.

۲۵۸. گذاشتن پول در مؤسسات پولی و اعتباری که سود می دهند، چگونه است؟

اگر پول را بر مبنای یکی از عقود شـرعی مثل مضاربه و مشارکت و ... در اختیار مؤسـسه می گذارند، با رعایت شرایط شرعی معامله، گرفتن سود اشـکال نـدارد. همچنین است اگر مؤسـسه را وکیل کننـد که با سپرده ایشان معاملات مشـروع انجام دهد و قسـمتی از سود را به عنوان حقّ الوکاله بردارد و بقیه را به سپرده گذار بدهد، امّا اگر به شـرط گرفتن سود به مؤسسه قرض می دهد، ربا و حرام است.

۲۵۹. بعضـی از صـندوق های قرض الحسنه می گویند: در صورتی وام می دهیم که مثلاً شش ماه یا یک سال در نزد ما سپرده داشته باشید، آیا این شرط صحیح است؟

اگر پول گذاشتن در صندوق، مشروط به قرض دادن پس از شش ماه باشد، حکم ربا دارد.

وضو

۲۶۰. صلح با هبه چه تفاوتی دارد؟

عقد و صـلح و هبه در بعض موارد از نظر نتیجه یکی هستند و موجب تملیک چیزی به دیگری می گردند. امّا با این تفاوت که صلح، با قبول طرف مقابل محقق می شود؛ ولی در هبه، علاوه بر قبول طرف، باید مورد هبه نیز در

اختیار او قرار گیرد. و تفاوت دیگر آن است که صلح عقد لازم و هبه عقد جایز است.

هدیه از مال حرام

۲۶۱. بـا پسـر نامحرمی دوست شـدم و هـدایایی برایم خریـده است، اکنون که متوجّه حرمت دوستی با نامحرم شـده ام و رابطه خود را با او قطع کرده ام، آیا باید هدایای موجود را به او برگردانم؟

اگر هدایا موجود است و مطالبه می کند، باید به او باز گردانید، در غیر این صورت برگرداندن لازم نیست؛ لکن اگر آن هدایا را بـا دادن به دیگران از محیـط زنـدگی خود دور کنیـد تا خاطرات معصـیت و گناه، کمتر در نظر شـما مجسم شود، اولویت و رجحان دارد.

۲۶۲. اگر به ما هدیه ای داده شود که می دانیم از راه حرام تهیه شده است، چه وظیفه ای داریم؟

اگر یقین به حرام بودن آن داریـد، نبایـد قبول کنیـد؛ و در صورت قبول، اگر صاحب آن را می شناسـید، با اجازه مجتهد جامع الشرایط، از طرف صاحبش به فقیر غیر سیّد صدقه بدهید.

شرط بندی

۲۶۳. شرط بندی حلال است یا حرام؟

شرط بندی در مواردی مثل مسابقات اسب دوانی و تیراندازی با شرایط مقرّر جایز، و در سایر موارد جایز نیست.

برد و باخت در ورزش

۲۶۴. حکم برد و باخت و جوایز در بازی های ورزشی مثل فوتبال و والیبال چیست؟

جوایزی که از طرف سازمان ها و مؤسسات پرداخت می شود، حلال است؛ ولی اگر جایزه از سوی بازیکنان باشد و بازی با شرط برد و باخت برگزار شود، قمار و حرام است.

رشوه

۲۶۵. دادن رشوه برای حل مشکل اداری چه صورت دارد؟ و با اضطرار چگونه است؟

پرداخت پول یا اموال دیگر از طرف فرد مراجعه کننده به کارمندان ادارات که مکلف به ارائه خدمات اداری به مردم هستند، منجر به فساد ادارات خواهد شده و عملی است که از نظر شرعی حرام محسوب می شود و دریافت کننده حقّ تصرف در آن مال را ندارد. باید به صاحبش مسترد نماید. البته چنانچه احقاق حقّ متوقف به پرداخت وجه باشد، برای دهنده اشکال ندارد.

احکام گوناگون

موسیقی

۲۶۶. چنانچه کسی به ناچار در محیطی باشد که نوار مبتذل پخش می شود و چاره ای ندارد تکلیفش چیست؟

استماع و گوش دادن حرام است؛ ولی به گوش رسیدن آن حرام نیست. بنابراین، در صورت اضطرار، توقف در آن محیط مانعی ندارد؛ به موسیقی گوش ندهد، هرچند به گوش او برسد.

۲۶۷. گوش دادن به موسیقی متناسب با مجالس لهو و لعب، چنانچه در فرد تأثیر نگذارد، چه حکمی دارد؟

موسیقی هایی که با مجالس لهو و لعب و غفلت متناسب است، حرام شمرده می شود، و ملاک حرمت تأثیرگذاری بر نوع مردم است، اگر چه بر شخص خاص اثر نداشته باشد.

۲۶۸. گوش دادن آقایان به نواری که خواننده اش خانم باشد و از سروده های شعرایی مثل حافظ و مولوی و ... بخواند، چه حکمی دارد؟

چنانچه صدای زن به صورت غنا نباشد و گوش دادن آن به قصد لذت انجام نگیرد و مفسده ای بر آن مترتّب نگردد، اشکال ندارد و اگر یکی از ویژگی های یاد شده را دارا باشد، گوش دادن به آن جایز نیست.

۲۶۹. هر نوع موسیقی که بتوان با آن رقصید، چه حکمی دارد؟

موسیقی مطلقا حرام است.

۲۷۰. در صورتی که آهنگِ ترانه های غیرمجاز با ادواتی که برخی آن را مجاز می دانند نواخته شود، گوش دادن به آنها چه حکمی دارد؟

موسیقی به معنای نواختن آلات طرب که انواع متعدد دارد، حرام است، چه همراه با آواز باشد و چه نباشد، و غنا که آواز مطرب و نامناسب با مجالس لهو است، نیز بنفسه حرام است، اگرچه همراه با آلات موسیقی نباشد، و شرط مطرب بودن، در حرمت غنا است و امّا استماع آلات موسیقی مطلقا حرام است.

۲۷۱. اگر مسؤولان هیئت، از نذورات و تبرعات افراد که برای هیئت می دهند، وسایل موسیقی بخرند چه صورت دارد؟

خرید وسایل لهوی حرام است و خریداران در برابر پول هیئت که صرف خرید این ابزار می کنند، ضامن هستند.

۲۷۲. چند سالی است که استفاده از آلات موسیقی در برخی هیئت های مذهبی مرسوم شده است، حکم آن چیست؟

استفاده از ابزار و آلات مختص موسیقی لهوی حرام است، و در غیر مختص هم جایز نیست.

تعزیه و شبیه خوانی

۲۷۳. آیا تعزیه و شبیه خوانی اشکال ندارد؟

تعزیه اگر مشتمل بر استعمال آلات لهو و لعب نباشد و مطلب دروغ در آن

گفته نشود و مستلزم وهن اهل بیت و ائمّه اطهار علیهم السلام نباشد، و بنابر احتیاط تشبه مرد به زن هم در آن نباشد، اشکالی ندارد.

۲۷۴. در بعضی از مجالس برای ابراز محبّت به اهل بیت علیهم السلام ، خود را به حیوانات شبیه می کنند و یا به گردن خود قلاده می آویزند، این گونه اعمال چه صورت دارد؟

برگزاری مجالس سوگواری اظهار محبّت به اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام از افضل اعمال است، و در اعمال مذکور باید رعایت شرایط زمان و مکان را بنماید که برداشت سوء از آن نشود.

صله رحم

۲۷۵. چه موقع قطع رحم جایز است؟

صله رحم حتی با خویشاوندان فاسق واجب است و لازم است در ارشاد آنان تلاش شود. البته چنانچه سختی و مشقّتی در بین باشد، صله رحم وجوب ندارد؛ ولی باید توجّه داشت که لازم نیست این عمل با رفتن به منزل ارحام و مهمانی کردن و مهمان شدن و ... انجام گیرد. همین اندازه که قطع رحم نشود، کافی است و این کار با پیغام فرستادن یا تماس تلفنی یا نوشتن نامه یا سلام کردن هم محقّق می شود.

۲۷۶. در صله رحم نسبت قرب و بعد ارحام بر چه ملاکی استوار است؟ آیا تلفن کردن برای صله رحم کافی است؟

صله رحم به هر شکلی که انسان بتواند با توجّه به شرایطش انجام دهد، رافع تکلیف است؛ مثلاً برای کسی که امکان دیدار حضوری بر اثر بعد

مسافت یا علل دیگر وجود ندارد، تلفن زدن یا حتی مکاتبه می تواند رافع تکلیف باشد. منظور از قطع رحم این است که انسان به طور کلی نسبت به خویشاوند خود بی اعتنا شود.

ارحام، کسانی هستند که در مراتب ارث واقع می شوند؛ مانند پدر و مادر، برادر و خواهر و فرزندان آنها، و عمو و عمه، و خاله و دایی و فرزندان آنها.

۲۷۷. اگر فردی ببیند برادرش به وظایف دینی [نماز، خمس، و ...] عمل نمی کند و به تذکر هم گوش نمی دهد، آیا می تواند رفت و آمد نداشته باشد و صله رحم را به احوال پرسی تلفنی و مانند آن محدود کند؟

صله رحم به نحو مذکور در سؤال کفایت می کند؛ هرچند در صورت احتمال تأثیر، بهتر است رفت و آمد را قطع نکند. البته اگر قطع رابطه در توجّه او به وظایف شرعی مؤثر باشد، از باب نهی از منکر لازم است.

رایت و کپی و شکستن قفل CD

۲۷۸. شکستن قفل CD و نسخه برداری و تکثیر آن بدون اجازه از صاحب اصلی اش چه حکمی دارد؟

اگر در موقع فروش، نشکستن قفل و عدم کپی شرط شده و یا مبنی بر آن فروخته شده باشد، شکستن قفل و کپی کردن خلاف شرط است و جایز نیست.

۲۷۹. بعضی اوقات ناچاریم یک یا چند صفحه و گاهی یک فصل از کتابی را برای درس یا تحقیق کپی کنیم، چه صورت دارد؟

کپی چند صفحه یا یك فصل از کتاب، چاپ کتاب نیست و آن حکم را ندارد، و اگر مالك آن اذن بدهد، اشکال ندارد.

نذر

۲۸۰. اگر نذر کرده باشم پولی را به فقیر بدهم، آیا می توانم آن را برای کمک به مدرسه یا ساختمان مسجد اختصاص دهم؟

اگر نذر صحیح شرعی کرده باشید؛ یعنی به صیغه مخصوص، نذر را خوانده باشید، تغییر مورد نذر جایز نیست.

۲۸۱. نذری برای شب عاشورا داشتم که موفق به انجام آن نشدم. آیا می توانم در وقت دیگری انجام دهم؟

با فرض اینکه صیغه نذر را به عربی یا فارسی نخوانده اید، انجام آن در وقت دیگر اشکال ندارد.

۲۸۲. چند روزی به مشهد رفته ایم و اتفاقا با روزهایی که روزه آن ثواب بسیار دارد، مصادف شده است؛ آیا می توانیم در سفر نذر کنیم و آن روزها را روزه بگیریم؟

نذر مذکور صحیح نیست.

ارث

۲۸۳. برادر و خواهری داریم که مادر آنها غیر از مادر ما است پدرم مادر آنها را صیغه کرده بود آیا آنها هم از پدرم ارث می برند؟

فرزندی که مادرش در عقد موقت بوده، از تمام حقوق فرزندی بهره مند می شود و ارث پدر به تمام فرزندانش می رسد و فرقی بین فرزندان نیست.

۲۸۴. آیا پدر و مادر می توانند یکی از فرزندان را از ارث محروم کنند؟

وصیت به محرومیت یکی از ورثه یا فرزندان از ارث، خلاف شرع و باطل است و اثر ندارد.

غیبت

۲۸۵. غیبت کردن در مسایلی که اگر درباره آن صحبت نشود، حل نمی شود، چگونه است؟! مثلاً درباره استادی که خوب درس نمی دهد.

بیان نقاط ضعف استادان نزد مسؤولان به عنوان گزارش اشکال ندارد. و به طور کلی در مواردی که مصلحت غیبت اهمّ از مفسده آن باشد، غیبت حرام نیست.

۲۸۶. اگر در اتوبوس نشسته باشیم و دو نفر مشغول غیبت باشند و ما بشنویم، آیا گناهی مرتکب شده ایم؟

چنانچه به غیبت گوش ندهید و بدون اختیار صدای آنها به گوش شما برسد، اشکال ندارد.

تراشیدن ریش

۲۸۷. تراشیدن ریش با تیغ چه حکمی دارد؟

تراشیدن ریش با تیغ و کوتاه کردن آن، اگر مثل تراشیدن باشد، حرام است. البته لازم نیست ریش بلند گذاشته شود؛ بلکه به مقداری که صدق ریش کند کافی است.

دروغ مصلحتی

۲۸۸. دروغ مصلحتی چه حکمی دارد؟

دروغ مصلحتی به معنایی که نزد مردم رایج است و در واقع دروغ منفعتی

است، حرام است. موارد جواز دروغ در اسلام مشخص است؛ از جمله آنها وجود مصلحت اهم، مثل حفظ جان مؤمن یا رفع نزاع بین دو مسلمان می باشد.

صیغه برادری

۲۸۹. صیغه برادری را توضیح دهید.

چنان که در مفاتیح الجنان آمده است، پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در روز عید غدیر بین اصحاب خود عقد اخوت و برادری منعقد فرمودند. مضمون این عقد، تعهد دو برادر دینی در برابر یکدیگر است تا در دعا و زیارت یکدیگر را یاد کنند و اگر در قیامت توفیق شفاعت یافتند، همدیگر را از یاد نبرند.(۱)

استخاره

۲۹۰. استخاره چیست و عمل به آن واجب است یا خیر؟

استخاره طلب خیر از خداوند متعال است و مورد آن، جایی است که شخصی برای انجام کاری، تحقیق خود را انجام داده؛ ولی به نتیجه نرسیده و مردد باقی مانده است، که می تواند استخاره کند. عمل به استخاره واجب نیست؛ لکن اگر استخاره بد آمد، بهتر است با آن مخالفت نشود.

تقلب در امتحان

۲۹۱. تقلب چه حکمی دارد؟

تقلب نوعی خیانت است و جایز نیست؛ و خیانت در مسایل علمی، از سایر موارد زشت تر است و در شأن مسلمان نیست.

۱- توضیح بیشتر را در اعمال روز عید غدیر در کتاب مفاتیح الجنان ملاحظه فرمایید.

۲۹۲. اگر طرف مقابل راضی به تقلب از روی نوشته او باشد، چگونه است؟

رضایت طرف مقابل برای تقلب تأثیری در حکم ندارد.

فال گیری

۲۹۳. اعتماد به فال گیر و طالع بین و کف بین از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

این گونه امور، مستند شرعی ندارد و دلیلی نیز بر اعتماد به حرف ایشان در دست نیست. علاوه بر این، اعتماد به این امور در بعضی موارد، موجب گمراهی و کدورت و اختلاف دوستان و نزدیکان می گردد.

همراه داشتن قرآن در توالت

۲۹۴. به همراه داشتن قرآن و دعا در توالت چه حکمی دارد؟

به همراه داشتن قرآن در دستشویی و توالت، اگر هتک حرمت و بی احترامی به قرآن نشود، اشکال ندارد؛ ولی در عین حال رعایت این مسأله و همراه نبردن، نوعی ادب و بسیار مطلوب است.

نفرین به دیگران

۲۹۵. در مواردی که از شخص ناراحتی داشته باشیم، آیا می توانیم آرزوی شکست او را بکنیم؟

مسلمان باید همواره خیرخواه دیگران باشد و آرزوی شکست برای دیگران معمولاً از بخل و حسد سرچشمه می گیرد که هر دو از رذایل اخلاقی است و باید با آن مبارزه کرد.

بهتر است هر وقت اشتباهی از دیگری ملاحظه کردید که موجب ناراحتی شما می شود، برای هدایتش دعا کنید تا ضمن آنکه از دعای ملایکه رحمت بهره مند می شوید، ثواب خیرخواهی برای برادر مؤمن نیز شامل حال شما گردد.

رنگ کردن موی سر در عادت ماهانه

۲۹۶. آیا حنا گذاشتن و رنگ کردن مو در ایّام عادت مکروه است؟

بلی خضاب کردن سر به حنا و غیر آن در حال حیض و جنابت کراهت دارد.

حذف موهای زاید بدن

۲۹۷. استفاده از موادّ شیمیایی یا دستگاهی که موهای زاید بدن را برای همیشه از بین ببرد، چه حکمی دارد؟

اگر به لحاظ طبّی ضرر قابل اعتنا نداشته باشد، اشکال ندارد.

فکر خودکشی

۲۹۸. آیا فکر خودکشی حرام است؟

فکر گناه به تنهایی گناه محسوب نمی شود؛ لکن فکر گناه، موجب کدورت قلب و سلب توفیق از شخص می شود و ممکن است شخص را وادار به بعضی مقدمات حرام نماید. برای پرهیز از وسوسه های شیطانی، لازم است انسان فکر گناه را نیز از خود دور کند. خودکشی از گناهان کبیره است و شخص را به عذاب الهی مبتلا می نماید و کسی که بر خدا توکل کند، مشکلات نمی تواند او را از پای درآورده و به خودکشی وادار سازد.

عکس های ائمّه

۲۹۹. آیا عکس ها و شمایلی که از ائمّه علیهم السلام کشیده می شود، صحّت دارد؟

هیچ دلیلی بر تشابه این عکس ها با آن ذوات مقدّس وجود ندارد، و نمی توان به ائمّه علیهم السلام نسبت داد.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

